

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra asijských studií
MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE



Tendence čínské diplomatické politiky vůči Indické republice za vlády Xi Jinpinga

**Chinese Foreign Policy Tendencies towards the Republic of India
under the Rule of Xi Jinping**

OLMOUC 2017 TEREZA STEJSKALOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE: Bc. MARTIN LAVIČKA, MA

Prohlášení

Prohlašuji, že tato magisterská diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Všechny zdroje, prameny a literaturu, které jsem při vypracování používala nebo z nich čerpala, v práci řádně cituji s uvedením úplného odkazu na příslušný zdroj.

Olomouc, 2.5.2017

Tereza Stejskalová

Anotace

Práce se zabývá současnými tendencemi čínské zahraniční politiky vůči Indické republice.

Cíle:

1. zjistit, jakým způsobem se za současné vlády čínského prezidenta Xi Jinpinga vyvíjejí diplomatické vztahy s Indií
2. potvrdit či vyvrátit první část hypotézy tvrdící, že v tomto období dochází k postupnému zlepšování vzájemných vztahů a k zintenzivnění snah Číny o vyřešení teritoriálních sporů
3. potvrdit či vyvrátit druhou část hypotézy tvrdící, že tyto tendence pramení především z důvodu obavy Číny z geopolitické hrozby, kterou pro ni představují prohlubující se indické vazby s Japonskem a USA

Způsob naplňování cílů:

1. zmapování současného postavení Indie na mezinárodním fóru
2. nastínění sféry spolupráce a problematických oblastí v rámci bilaterálních vztahů Indie a Číny
3. prozkoumání událostí, které se odehrály během stanoveného období
4. analýza tendencí čínské diplomatické politiky vůči Indii
5. potvrzení či vyvrácení hypotézy

Klíčová slova:

LAC, Aksai Čin, Arunáčalpraděš, Xi Jinping, Pranab Mukherdží, Naréndra Módí

Souhrn práce:

Počet stran: 70

Počet slov: 16 979

Počet znaků (včetně mezer): 116 811

Počet titulů použité literatury: 111

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především Bc. Martinu Lavičkovi, MA za jeho konstruktivní připomínky, trpělivost a ochotu při vedení mé práce. Nemale poděkování patří i mé rodině, která mě ve studiu vždy plně podporovala.

Obsah

1	Úvod	17
2	Hypotéza a metodologie	19
2.1	Hypotéza	19
2.2	Metodologie	19
3	Vývoj Indické republiky	21
3.1	Mocenská hra na indickém subkontinentu	21
3.2	Nové rozložení sil po r. 1947	21
3.3	Mezinárodní postavení Indie ve stínu Studené války	22
3.4	Současná zahraniční politika Indie	23
3.4.1	Indie a USA	24
3.4.2	Indie a Japonsko	26
3.4.3	Indie a Rusko	26
3.4.4	Look East Policy	27
4	Bilaterální vztahy Číny a Indie	29
4.1	Ekonomická provázanost	29
4.2	Mocenský boj v Asii a Africe	30
4.2.1	Spory v Indickém oceánu	30
4.2.2	Konflikty v Asijsko-tichomořském regionu	32
4.2.3	Soupeření v Africe	34
4.3	Linie aktuální kontroly (LAC)	35
4.3.1	Arunáčalpraděš	35
4.3.2	Aksai Čin	36
4.4	Otázka tibetské exilové vlády	38
4.5	Politika jedné Číny	40
4.6	Diplomatické vztahy	41
4.7	Multilaterální organizace	42
5	Čínská zahraniční politika vůči Indii za vlády Xi Jinpinga	45
5.1	Rok 2013	45
5.1.1	Čínský sen	47
5.1.2	OBOR	48
5.2	Rok 2014	51
5.3	Rok 2015	55
5.4	Rok 2016	57
6	Závěr	63
7	Resumé	67

Seznam použitých zkratek

AIIB	<i>Asian Infrastructure Investment Bank</i> Asijská průmyslová investiční banka
APEC	<i>Asia-Pacific Economic Cooperation</i> Asijsko-pacifické hospodářské společenství
ASEAN	<i>Association of South East Asian Nations</i> Sdružení národů jihovýchodní Asie
BCIM	Akronym ekonomického koridoru Bangladéše, Číny, Indie a Myanmaru
BIMSTEC	<i>Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation</i> Iniciativa Bengálského zálivu pro multisektorální technickou a ekonomickou kooperaci
BJP	<i>Bharatiya Janata Party</i> Indická lidová strana
BRICS	Akronym: Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika
CPEC	<i>China-Pakistan Economic Corridor</i> Čínsko-pákistánský ekonomický koridor
ČLOA	Čínská lidová osvobozenecá armáda
DMIC	<i>Delhi Mumbai Industrial Corridor</i> Průmyslový koridor Bombaj - Nové Dillí
DOC	<i>Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea</i> Deklarace o jednání jednotlivých stran v Jihočínském moři
EAS	<i>East Asian Summit</i> Fórum zemí východní Asie
FDI	<i>Foreign Direct Investment</i> Přímé zahraniční investice
INSTC	<i>International North–South Transport Corridor</i> Mezinárodní severo-jihní transportní koridor

LEMOA	<i>Logistics Exchange Memorandum of Agreement</i> Dohoda o logistické výměně
MAAE	Mezinárodní agentura pro atomovou energii
MTCR	<i>Missile Technology Control Regime</i> Kontrolní režim raketových technologií
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i> Severoatlantická aliance
NPT	<i>Non-Proliferation Treaty</i> Smlouva o nešíření jaderných zbraní
NSG	<i>Nuclear Suppliers Group</i> Skupina jaderných dodavatelů
NSRF	<i>New Silk Road Fund</i> Fond Nové hedvábné stezky
OBOR	<i>One Belt, One Road</i> <i>Yi dai yi lu</i> 一帶一路 Jeden pás, jedna cesta
RB OSN	Rada bezpečnosti Organizace spojených národů
SAARC	<i>South Asian Association for Regional Cooperation</i> Jihoasijské sdružení pro regionální spolupráci
SCO	<i>Shanghai Cooperation Organization</i> Šanghajská organizace pro spolupráci
SLOC	<i>Sea Line of Communication</i> Námořní komunikační cesty
TAO	Tibetská autonomní oblast
TICC	<i>Taiwan-India Cooperation Council</i> Rada pro taiwansko-indickou spolupráci
UNCLOS	<i>United Nations Convention on the Law of the Sea</i> Organizace spojených národů o mořském právu
ZHN	Zbraně hromadného ničení

Ediční poznámka

Vzhledem ke svému charakteru pracuje tato diplomová práce s více jazyky. Pro přepis čínských názvů a jmen je v práci použit téměř výhradně tzv. pinyin 拼音 neboli mezinárodně uznávaný fonetický přepis standardní čínštiny do latinského písma. Výjimkou jsou ustálené pojmy, které již mají v češtině své ekvivalenty (např. Peking). U významných organizací či osob je rovněž uveden i čínský název ve zjednodušených znacích a to z důvodu usnadnění orientace v případné další literatuře. Naopak v případě výskytu hindštiny či jiných asijských jazyků je u všech názvů i jmen uveden přepis do české transkripce. V těchto případech však neuvádím písmo a to z důvodu nerelevantnosti vzhledem k tématu práce, které je zaměřeno primárně na Čínu.

1 Úvod

Zahraniční politika Číny se v období vlády prezidenta Hu Jintaa nesla víceméně v duchu tzv. „mírového rozvoje a spolupráce“ prostřednictvím prosazování konceptu *soft power*. Vláda současného čínského prezidenta Xi Jinpinga oproti tomu propaguje tzv. „silnou Čínu“ a to jak na domácí tak i mezinárodní scéně. Politický program vyzývá k jednotnější a sebevědomější Číně a na mezinárodním fóru zaujímá poměrně nacionalistický a asertivní postoj (Kuhn 2013). Ten se zřejmě nejvýrazněji promítá do teritoriálních sporů v asijském regionu, které zejména v posledních několika letech významně ovlivňují vztahy Číny s dalšími přímými i nepřímými aktéry.

Taktéž politika Naréndra Módího využívá více politické autority a diplomatického manévrování než vláda předchozího indického premiéra Manmohan Singha. Od počátku svého působení zaujímá Módí sebevědomý postoj. Veřejně mluví o čínské „expanzivní politice“ a diplomatickými kroky dává Číně najevo, že i Indie má v měnícím se globálním kontextu své geostrategické možnosti (BBC News 2014a).

Vzájemné vztahy Indie a Číny by se daly výstižně popsat slovy indologa Vlastimila Blechy jako „pragmatická směs soupeření a spolupráce“ (Blecha 2011, s. 42-43). Obě jsou to největší rozvojové země, které sdílejí řadu společných zájmů stejně jako problémů. Dobře vědí, že k vlastnímu rozvoji potřebují stabilní a bezpečné prostředí, a tak spolupracují například ve sféře obchodu, energetiky a bezpečnosti. Na druhou stranu jsou si tyto země ale i výraznými konkurenty a to zejména v oblasti usilování o příliv zahraničních investic, v rámci boje o sféru vlivu především v asijském a africkém regionu a nemalou roli zde hrají i pohraniční spory.

Práce se zabývá současnými tendencemi čínské zahraniční politiky vůči Indii. Jejím hlavním úkolem je zjistit, jakým způsobem se za současné vlády čínského prezidenta, Xi Jinpinga, vyvíjejí diplomatické vztahy s Indií a potvrdit či vyvrátit níže uvedenou hypotézu. Cílem práce je nastínit vývoj čínské diplomatické politiky vůči Indii nejen z hlediska čistě bilaterálních vztahů, ale i v souvislosti s měnící se situací na mezinárodním poli. Práce tedy na vedlejší linii sleduje i aktuální vývoj vztahů obou zemí s důležitými strategickými aktéry, konkrétně pak s USA, Japonskem a okrajově je zmíněno i Rusko.

Pro uvedení do kontextu se první část práce věnuje především současnému vývoji Indie, jejímu aktuálnímu postavení na mezinárodní scéně a související zahraniční politice. Druhá část je následně zaměřena na bilaterální vztahy Indie a ČLR, v rámci nichž se soustředí uje na několik nejdůležitějších aspektů v oblasti vzájemné spolupráce i sporů. Následující třetí kapitola potom reflektuje současnou oficiální čínskou politiku vůči Indické republice a na základě získaných informací se pokouší o závěrečné shrnutí těchto tendencí a jejich zhodnocení z hlediska stanovené hypotézy.

2 Hypotéza a metodologie

2.1 Hypotéza

Během zkoumaného období vlády Xi Jinpinga (tj. březen 2013 - 2016) dochází k postupnému zlepšování bilaterálních vztahů Číny s jejím indickým sousedem a k zintenzivnění snah o vyřešení dlouholetých teritoriálních sporů. Tyto tendence pramení ze strany Číny především z geopolitické hrozby, kterou pro ni představují prohlubující se indické vazby s Japonskem a USA.

2.2 Metodologie

Struktura práce je rozdělena do tří základních kapitol, které jsou ještě dále děleny na jednotlivé podkapitoly. Pro uvedení kontextu důležitého pro následující rozbor se první část práce zabývá vývojem Indie, jejím současným postavením a souvisejícími zahraničními vztahy. Ve druhé části je rozebírán bilaterální vztah Číny a Indie v rámci několika nejpodstatnějších sfér, ve kterých dochází buďto ke spolupráci nebo naopak k určitému napětí. Jedná se o vztahy v oblasti ekonomiky a multilaterálních organizací, ve kterých obě země figurují. Dále pak o mocenský boj na území Afriky i Asie a s tím spojeného Indického oceánu a Asijsko-tichomořského regionu a rovněž o pohraniční spory v oblasti Arunáčalpraděše a Aksai Čin. Zmíněno je také pro Čínu citlivé téma tibetské exilové vlády sídlící na území Indie a indický postoj k problematice Taiwanu. V závěru jsou potom shrnuty i vzájemné diplomatické vztahy. Pro vypracování těchto dvou kapitol byla využita převážně sekundární literatura.

Následující kapitola se pokouší o reflexi čínské oficiální politiky vzhledem ke vztahu k Indii. Zkoumáno je již pouze období vlády čínského prezidenta Xi Jinpinga, tj. od března 2013 do konce roku 2016, kdy byla tato práce dokončována. Tato část je z části postavena na primární literatuře (jedná se především o oficiální projevy) a z větší části potom na oficiálních online čínských denících psaných v čínském jazyce (především *Renmin Wang* 人民网 a *Xinhua Wang* 新华网), které nejenže podléhají cenzuře, ale zároveň i reflektují oficiální postoj KS Číny. Pro objektivitu je tato kapitola samozřejmě taktéž doplněna vědeckou literaturou. Na základě získaných informací se tato část práce ve spojitosti s údaji z předešlé kapitoly pokouší vývoj vzájemných vztahů obou zemí shrnout, uvést v širší kontext a zdůvodnit. Tato kapitola bude tedy obsahovat vložené analýzy jednotlivých významnějších událostí a jednání čínské strany, z nichž v závěru vzejdou tendence současného vývoje diplomatické politiky KS Číny vůči Indii. Na základě této analýzy se následně pokusím o potvrzení či vyvrácení své stanovené hypotézy.

Práce využívá poměrně široké spektrum zdrojů. Pro lepší orientaci je seznam literatury rozdělen na zdroje primární a sekundární. V rámci primárních zdrojů jde především o různá veřejná prohlášení a oficiální reporty a také o vlastní publikace či sepsané projevy prezidenta Xi Jinpinga. Sekundární literatura obsahuje elektronické zdroje i tištěné publikace. Většina vědecké literatury je psána v jazyce anglickém, výjimečně v jazyce českém. Výzkumná část práce je však z již výše uvedených důvodů založena na oficiálních čínských denících psaných v čínském jazyce. Jedná se především o deník *Renmin Wang* a *Xinhua Wang*. V několika případech je do literatury zahrnut i indický tisk referující o situaci či události ze strany Indie. Kvůli aktuálnosti tématu, jejímž následkem je nepříliš velké množství dohledatelných odborných zdrojů, využívá práce kromě vědecké literatury a nejrůznějších odborně zaměřených platforem i některé deníky jako kupříkladu *The New York Times* či *BBS News*.

3 Vývoj Indické republiky

3.1 Mocenská hra na indickém subkontinentu

Již od 15. století se indický subkontinent dostal do středu pozornosti evropských mořeplavců. Jako první zakotvila u indických břehů portugalská expedice vedená Vasco de Gamou. V 17. století si však dominantní pozici na poloostrově vydobyli Nizozemci, kteří postupně převzali monopol na obchod s ústředními komoditami. Toto postavení si udrželi až do 40. let 18. století, kdy iniciativu převzala britská Východoindická společnost a francouzská Společnost Východních Indií. Po 3 tzv. karnátských válkách vedených mezi těmito dvěma společnostmi ztratili Francouzi definitivně v oblasti vliv.

R. 1818 zvítězili Britové ve 3. maráthské válce, čímž završili svou mocenskou dominanci na subkontinentu. Nicméně jak ve svém příspěvku zmiňuje indolog Jaroslav Holman (Holman 2003, s. 817), reformy, které zde britská Východoindická společnost začala zavádět, se setkaly s problémy týkajícími se především náboženství a kastovního systému. Britské reformy tradiční indické společnosti narazily na nepochopení a obavy z ohrožení domácí víry a kultury a o 40 let později vyústily v tzv. Velké indické povstání. Bezprostředním důsledkem bylo převedení indického impéria z rukou Východoindické společnosti pod správu britské koruny, resp. královny Viktorie. Kolonie dostala název Britská Indie neboli též Britské Rádž a existovala od r. 1858 do r. 1947.

Čím dál častěji se ovšem zvedaly vlny protestů, nepokojů a stávek proti koloniální moci. Impulzem byly události jako pokus o rozdělení Bengálska, Amritsarský masakr¹ či hladomor během druhé světové války. Po těchto událostech situace eskalovala a odchod Britů z Indie se zdál být nevyhnutelný.

3.2 Nové rozložení sil po r. 1947

15. srpna 1947 vešel v platnost britský Zákon o nezávislosti Indie a právními nástupci se stala dvě dominia: Indie a Pákistán². Pákistán se dále dělil na Východní a Západní Pákistán. R. 1970 byla Východnímu Pákistánu udělena autonomie a o rok později zde byla vyhlášena nezávislá republika Bangladéš.

1. Dne 13. dubna 1919 proběhlo na amritsarském prostranství nenásilné protestní shromáždění více než 10 000 neozbrojených Indů. Britské jednotky zareagovaly střelbou do davu a zanechaly za sebou několik set mrtvých (Holman 2003, s. 797-798).

2. Demarkaci hranic stanovil „Radcliffův výrok“ obsahující mapy s doprovodnými komentáři (Filipský 2008, s. 111).

3.3 Mezinárodní postavení Indie ve stínu Studené války

Již od počátku 21. století je Indie zmiňována jako tzv. „nastupující mocnost“ (*emerging power*). Příčinou je především nárůst jejích vojensko-strategických kapacit, vzrůstající angažovanost na mezinárodně-politickém fóru a větší důraz na tzv. *hard power*.

Indolog Vlastimil Blecha ve svém příspěvku (Blecha 2011, s. 33-39) zdůvodňuje, že současná situace se částečně odvíjí již od indické politiky během Studené války. I přes své zásady neutrálnosti se Indie nakonec přiklonila ke svým strategickým zájmům a r. 1971 se SSSR podepsala *Dvacetiletou smlouvu o míru a přátelství*. Zajistila si tak případnou pomoc Sovětského svazu při potenciální intervenci USA nebo Číny do konfliktu s Pákistánem. Po rozpadu sovětské mocnosti, obnovilo Rusko s Indií smlouvu již pouze na obchodní bázi a Indie byla v této době označována jako „Mocnost bez přátel“ (*friendless power*) (Blecha 2011, s. 34-35). Ve stejnou dobu se Indie snažila o partnerství se svým rychle se rozvíjejícím čínským sousedem. Nicméně pomineme-li setrvávající pohraniční problémy, bránily ve vzájemné spolupráci i další faktory jako čínské dodávky jaderných technologií Pákistánu, neustálé navyšování vojenských jednotek v Tibetu a podpora režimů v Barmě a Bangladéši. Vztahy se nevyvíjely slibně ani s USA. Clintonova vláda usilovala o partnerství s Čínou a na Indii pohlížela nedůvěřivě nejen vzhledem k její orientaci během Studené války, ale i kvůli její kritice USA za vojenské působení v Iráku.

Obrat v americko-indických vztazích nastal poměrně paradoxně v důsledku vyvíjení indických jaderných zbraní. Od r. 1964, kdy Indie realizovala první test zbraní hromadného ničení (ZHN), probíhal přerušovaně vývoj indického jaderného programu. R. 1998 došlo k výbuchu na jaderné střelnici v Pókharanu nedaleko hranic s Pákistánem. Na to Pákistán reagoval demonstrativními výbuchy vlastních jaderných zbraní a nedlouho poté došlo k pohraničnímu konfliktu, který byl mezinárodně vnímán jako hrozba vzniku jaderné války. O příměří se zasloužily Spojené státy, které svým nestranným jednáním daly najevo novou politiku, v rámci níž zaujaly oproti dosavadnímu jednání vstřícnější postoj vůči Indii a striktnější vůči Pákistánu³.

K následnému zlepšování bilaterálních vztahů Indie a USA napomohla r. 2000 Clintonova návštěva Nového Dillí a události z 11. září 2001, po kterých našly Spojené státy v Indii přirozeného spojence proti islámskému terorismu. Indie je navíc z tohoto důvodu zdrženlivá v rámci kritiky amerického působení v Afghánistánu a Iráku, které se setkává s negativními ohlasy v mnoha jiných zemích včetně členů NATO. Jeden z nejvíce klíčových faktorů vzájemné spolupráce je však obrat v americké zahraniční politice vůči Asii.

3. Dosud proudily z USA do ČLR dodávky jaderné technologie, které ČLR dále posílala do Pákistánu. Nicméně USA tyto informace ignorovala, o což více se vzdalovala navázání přátelství s Indií.

Zatímco vláda Billa Clintona se obávala dominantního postavení Indie v rámci jižní Asie⁴ a nabádala Čínu k větší angažovanosti v regionu, George Bush naopak vnímal silnou Indii jako nezbytnou protiváhu k rostoucí čínské velmoci a tato politika je víceméně zastávána dodnes. Toto nové přátelství dvou největších demokratických zemí světa je často označováno jako „strategické partnerství“.

3.4 Současná zahraniční politika Indie

Oficiálně stojí v čele Indické republiky prezident Pranab Mukherdží. Tento politik Indického národního kongresu působil dvakrát ve funkci ministra financí, poté ministra zahraničí a ministra obrany. Dne 25. 7. 2012 nastoupil po Pratibhe Pátilové do funkce prezidenta Indické republiky. Reálnou hlavou vlády je však premiér. Od 26. 5. 2014 do současnosti tuto funkci vykonává Naréndra Módí. Oba tyto posty jsou zastávány po dobu pěti let.

První zahraniční návštěva Módího ve funkci premiéra vedla do Bhútánu a 2 měsíce poté do Nepálu. Ministryně zahraničí Sušma Svarádžová v tuto dobu zároveň oficiálně navštívila Bangladéš, která je pro Indii důležitá z hlediska své geografické polohy, spojení proti islámskému terorismu a omezování rostoucího čínského vlivu v Bengálském zálivu (Khandekar 2014, s. 2-3).

Premiér Naréndra Módí klade od počátku svého působení důraz na zahraniční politiku, skrze níž se snaží transformovat indickou ekonomiku, která v posledních několika trpěla špatným hospodářským růstem. Gauri Khandekar, ředitel asijsko-evropského programu Agora⁵, píše: „Módí věří, že Indie je rozvíjející se globální mocnost a proto ze všeho nejdříve potřebuje solidní ekonomický základ“ (Khandekar 2014, s. 7).

V rámci těchto snah zahájil Naréndra Módí v září 2014 program *Make in India*, který má podněcovat nadnárodní i národní korporace k výrobě svých produktů v Indii. Primárním cílem je přilákat tak přímé zahraniční investice (FDI, tj. *Foreign Direct Investment*), nastartovat indickou ekonomiku a upevnit své postavení v rámci regionu jižní Asie (SAARC). Zatímco vláda předchozího premiéra Manmóhana Singha se orientovala na vztahy s EU a USA, Módí obrací pozornost spíše na sousední státy a velmoci asijské oblasti, zejména Japonsko, Čínu, Austrálii, a státy BRICS⁶ (Khandekar 2014, s. 1-2).

V březnu roku 2015 definoval Naréndra Módí 5 národních priorit v regionu In-

4. Indie měla tendence ztotožňovat se s rolí garanta stability jihoasijského regionu především v rámci organizace SAARC, tj. Jihoasijského sdružení pro regionální spolupráci (*South Asian Association for Regional Cooperation*). Dalšími členy jsou Bangladéš, Bhútán, Maledivy, Nepál, Pákistán, Srí Lanka a Afghánistán. Tato organizace sdružuje státy jižní Asie za účelem konsolidace ekonomického a geopolitického potenciálu v rámci regionu. Nicméně rozvoj tohoto sdružení do určité míry brzdí spory Indie s Pákistánem, kvůli kterým zatím například nebyla plně realizována zóna volného obchodu (SAARC 2009).

5. Platforma propojující asijské a evropské think-tanky, analytiku, politiky a další odborníky.

6. Hospodářské uskupení, do něhož spadá Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika.

dického oceánu (Mohan 2015). Jako první byla zmíněna bezpečnost indického území a obrana námořních zájmů. Jako další zájem uvedl prohlubování přátelských vztahů se zeměmi indicko-oceánského regionu a s tím související budování multilaterální spolupráce v rámci regionální námořní bezpečnosti týkající se především boje proti terorismu, pirátství a přírodních katastrof. Dále pak trvale udržitelný rozvoj všech států v regionu a v neposlední řadě obrat od neochoty Indie spolupracovat s jinými státy indicko-oceánského regionu, které do této doby vnímala jako extra-regionální subjekty. Hlavní proměna v indickém postoji se tedy odráží v uznání, že kromě států, které leží bezprostředně na okraji Indického oceánu, mají v tomto regionu své zájmy i jiné mocnosti jako například USA nebo Francie.

3.4.1 Indie a USA

Vztahy Indie a USA byly napjaté od incidentu v Gudžarátu roku 2002⁷, kdy jako tamní předseda vlády působil právě Naréndra Módí⁸. Vzájemné diplomatické vztahy byly následujících více než 10 let ovlivňovány různými výkyvy. Skutečný průlom nastal až na podzim roku 2014, kdy Módí podnikl diplomatickou cestu do USA. Během této návštěvy mluvil především o obchodní, investiční a bezpečnostní spolupráci, vyvaroval se nicméně témat, kde by Indie měla působit jako partner v rámci americké strategie v Asii a Islámském světě v Iráku a Sýrii (Khandekar 2014, s. 1-2). O rok později pak došlo k návštěvě Baracka Obamy v Indii. Předmětem bylo především posilování vzájemné důvěry, projednávalo se nicméně také navýšení zahraničních investic, spolupráce v rámci obnovitelných zdrojů a technologické a bezpečnostní sféry (Kampfová 2015, s. 79).

USA a Indie mají společný zájem na potlačování rostoucího vlivu Číny v asijském regionu. Roku 2004 představitelé obou zemí podepsali společné prohlášení o strategickém partnerství a roku 2005 došlo k uzavření dohody o mírovém využití jaderné energie. Americká vláda si uvědomuje význam asijsko-pacifického regionu a má zájem na posilování vazeb mezi jednotlivými státy Indo-Pacifiku, které USA považují za své spojence. Současný prezident Barack Obama zdůrazňuje roli Indie jako pilíře stabilního prostředí v oblasti Asie a proto klade na vzájemnou spolupráci důraz. Mezi primární společné zájmy těchto dvou mocností patří kromě udržení stability v regionu také bezpečnost námořní dopravy a boj proti terorismu (Kampfová 2015, s. 76-79).

K narušení vzájemných diplomatických vztahů došlo na konci roku 2013. Roztržka vznikla kvůli indické hospodyně, kterou si do USA pozvala zástupkyně generálního konzula Indie v New Yorku Devyani Khobragade. Ta byla následně obviněna z uvádění ne-

7. Incident související s indo-pákistánským konfliktem, při kterém zemřelo mnoho muslimů. Často bývá označován jako Gudžarátský masakr (Berenschot 2012, s. 18).

8. V důsledku tohoto incidentu měl Naréndra Módí od roku 2005 do roku 2014 zakázaný vstup do USA.

pravdivých informací v rámci žádosti o vízum pro svou hospodyně. Chůva údajně podepsala dvě verze. Ve smlouvě pro americké úřady stálo, že žena bude dostávat 4 500 USD měsíčně a její pracovní doba nepřesáhne 40 hodin týdně. Na základě druhé smlouvy byl nicméně uveden plat ve výši 573 USD, přičemž pracovní doba nebyla definovaná. Stejně tak chyběla i zmínka o zdravotním volnu a dovolené. Devyani Khobragade byla v důsledku toho zatčena a vyšetřována jako „běžný kriminálník“, což vzbudilo v indické společnosti, kde je podobné zaměstnávání žen jako pomocné síly v domácnosti běžné, obrovskou vlnu nevole. Indičtí vládní představitelé se nechali slyšet, že „už po několika desetiletí nebylo s žádným indickým diplomatem zacházeno tímto způsobem. [USA] je našim přítelem a strategickým partnerem není možné takto zacházet s představitelem spřátelené země. Jde o zásadně chybné a nepochopitelné jednání. (Burke 2013)“ Následkem incidentu bylo vyhoštění amerického diplomata Wayne Maye, který byl do případu zapleten, z Indie, zrušení různých výhod americké delegace, odložení cesty ministra energetiky Ernesta Monize do Indie a neméně důležité odmítnutí delegace kongresmanů z USA. Rozhněvaná indická vláda navíc následně odstranila bezpečnostní bariéry před americkou ambasádou (Burke 2013).

Ačkoli tato aféra vzbudila nemalé diplomatické rozepře, není první ani poslední svého druhu. Navzdory tomu, že USA i Indie zaujaly v rámci incidentu neústupný postoj a v Indii propukaly antiamerické nálady, ani jedna strana neměla žádný zájem na poškození vzájemného strategického partnerství. Americký ministr zahraničí John Kerry vyjádřil ohledně celého dění lítost a zároveň víru, že vzniklá diplomatická krize neohrozí dlouhodobé vzájemné vztahy. Stejně tak i Nové Dillí vyjádřilo kritiku jednání americké strany, nicméně i přesvědčení, že událost nebude mít na vzájemné vztahy velký vliv (Renmin wang 2013b).

Od počátku vlády Naréndra Módího se vzájemné vztahy Indie a USA neustále prohlubují, nicméně zdá se, že čínskou vládu toto přátelství nechává relativně klidnou. Platforma *The Diplomat* (Anderson, Balázs 2016) jako důvody uvádí nezávislost a jistou oproštěnost indické zahraniční politiky od strategických závazků s jinou zemí, opatrnost Indie v rámci dopadů vztahů s USA na vztahy s Čínou (to se týká především problematiky Jihočínského moře) a v neposlední řadě primární zaměření čínské zahraniční politiky na východní a nikoli jižní Asii.

Indie dlouhodobě udržuje vojenskou spolupráci s USA pomocí společných vojenských cvičení. Pravděpodobně nejdůležitější milník ve spolupráci obou zemí pro bezpečnostní prostředí Číny však představuje podpis Dohody o logistické výměně (LEMOA, tj. *Logistics Exchange Memorandum of Agreement*). V jejím rámci se obě strany zavazují k poskytnutí nezbytných zásob pro hostující zemi. Pro USA se tak v oblasti otevírá nová možnost doplňovat základní zásoby. Důležitá je také symbolická hodnota dohody jako dů-

kazu prohlubující se vojenské spolupráce mezi aktéry. Indie nicméně zároveň zdůraznila, že neumožní vybudování stálých vojenských základen USA na svém území a kategoricky taktéž odmítla americký návrh na společné námořní hlídky v Indickém oceánu a Asijsko-pacifickém regionu. Tato prohlášení zdá se rozptýlila čínské obavy. Čínu rovněž uklidnilo i společné trilaterální komuniké podepsané Indií, Čínou a Ruskem stavící se mimo jiné také proti internacionalizaci konfliktů v Jihočínském moři, deklarujíc, že tato problematika by měla být řešena pouze přímo zúčastněnými stranami. Tato ambivalentní politika dává Indii možnost manévrovat mezi oběma stranami s cílem co nejvíce z tohoto postavení profitovat (Anderson, Balázs 2016).

3.4.2 Indie a Japonsko

Na přelomu září a října roku 2014 zavítal Módí v rámci diplomatické cesty do Japonska, kde má osobní vazby s tamním předsedou vlády Šinzó Abem. V rámci této návštěvy byl vzájemný vztah definován jako „zvláštní globální strategické partnerství“. Byly posíleny vzájemné vojenské vazby a přislíbena i pokračující japonská účast v indicko-amerických vojenských cvičeních (Khandekar 2014, s. 3-4). Tokio taktéž přislíbilo významné investice⁹ do indické infrastruktury a energetiky stejně jako zdvojnásobení FDI. Japonská vláda se například významně podílí na výstavbě tzv. Průmyslového koridoru Bombaj - Nové Dillí (DMIC, tj. „Delhi Mumbai Industrial Corridor“). Jde o zatím vůbec největší infrastrukturní projekt Indie, který má být dokončen nejdříve roku 2017. Vybudování tohoto železničního koridoru pro nákladní dopravu by mělo pomoci minimalizovat logistické náklady na průmyslové zboží (Trávníková 2015).

Japonsko a Indie se začaly více sblížovat na počátku 21. století a v posledních několika letech roste počet vzájemných diplomatických návštěv na vysoké úrovni. S. Kampfová (Kampfová 2015, s. 73-75) ve své práci jako hlavní příčiny uvádí oboustranné bezpečnostně-strategické hledisko především v námořních vodách¹⁰ a obavy obou zemí z rostoucího vlivu ČLR v regionu. Ze strany Tokia je důvodem především rostoucí indická ekonomika a zlepšení vztahů Indie s USA. Během rozhovorů tak byl například také dohodnut export indických nerostných surovin do Japonska, čímž se sníží jeho závislost na dovozu z Číny.

3.4.3 Indie a Rusko

Spolupráce mezi Indií a Ruskem se odvíjí zejména na poli energetiky, vojenství a obchodu, ačkoli objem obchodní výměny je spíš otázkou budoucích plánů a v současnosti

9. Jednalo se o 37 mld. USD v průběhu následujících 5 let.

10. Stejně jako Indie má i Japonsko s Čínou nevyřešené územní spory. V tomto případě jde o ostrovy Diaoyu neboli Senkaku.

není nikterak velký. Indie navíc v rámci své rétoriky aktivně podporuje ruskou iniciativu v Sýrii a Afghánistánu (Lü 2013b).

Nové Dillí však s obavami sleduje vzrůstající vojenskou spolupráci Ruska s Pákistánem a vládu neuklidňuje ani prohlášení, ve kterém Moskva zdůrazňuje, že „Indie nemusí být znepokojena rusko-pákistánskými vojenskými cvičeními. Je i v indickém zájmu, že učíme pákistánskou armádu nevyužívat své síly na teroristické útoky mířené proti Indii.“

Obě země mají však zájem na zachování přátelských vztahů. V době, kdy se od Ruska kvůli jeho expanzivním aktivitám na Krymu odvrátil Západ, snaží se Moskva ukázat, že má stále spoustu přátelenských zemí. Pro Módího vládu je zase důležitá prezentace vyvážené diplomacie a rusko-indické přátelství vyvažuje vztahy s USA (Topychkanov 2016).

3.4.4 Look East Policy

Indické snahy o posílení strategicko-ekonomických partnerství se zeměmi východní a jihovýchodní Asie se roku 1991 zformovaly do tzv. „Look East Policy“ (Lü 2014b). Touto iniciativou si Indie zároveň upevňuje své regionální postavení a strategicky tak vyvažuje rostoucí vliv Číny. Bývalý indický ministr zahraniční Yashwant Sinha mluvil roku 2003 o dvou fázích této politiky. První fáze se nesla spíše ve znamení posilování především obchodních a investičních vazeb v rámci společenství ASEAN. V rámci struktur BIMSTEC a ASEAN byla podepsána Dohoda o volném obchodu a systematizovány obchodní vztahy. Nové Dillí také představilo své plány na výstavbu železnice propojující Indii se státy jihovýchodní Asie. Oproti tomu druhá fáze rozšířila své pole zájmu o územní bezpečnost a to především v rámci zabezpečení námořních tras a boje proti terorismu. Kromě toho Indie v této fázi obrátila svou pozornost kromě států ASEAN navíc i k východní Asii a Austrálii (Lü 2014b).

4 Bilaterální vztahy Číny a Indie

Již zmiňovaný indolog Vlastimil Blecha (Blecha 2011, s. 42-43) o vzájemných vztazích Číny a Indie trefně mluví jako o „pragmatické směsi soupeření a spolupráce“. Obě jsou to největší rozvojové země, které sdílejí řadu společných zájmů stejně jako problémů. Dobře vědí, že k vlastnímu rozvoji potřebují stabilní a bezpečné prostředí, obě spolupracují v rámci několika mezinárodních sdružení jako například Fórum zemí východní Asie (EAS, tj. *East Asian Summit*) a Šanghajská organizace pro spolupráci (SCO, tj. *Shanghai Cooperation Organization*), mají výhrady k současnému uspořádání Světové obchodní organizace (WTO, tj. *World Trade Organization*) a čelí problémům s energetickými zdroji a elektrickou energií. Obě země se také potýkají s islámským terorismem a separatismem, na základě čehož v minulosti proběhla společná námořní a vojenská cvičení. Neustále také významně roste vzájemný objem obchodní výměny.

Roku 2005 tehdejší indický ministr průmyslu a obchodu a člen indického parlamentu, Jairam Ramesh, poprvé ve své knize použil pro partnerství Číny a Indie název „Čindie“, který byl do čínštiny převeden jako *Zhongyin datong* 中印大同. O pět let později se začalo také užívat termínu *liang*, který kombinuje dva čínské symboly, konkrétně čínského draka *long* 龙 a indického slona *xiang* 象. Tyto koncepty naznačují vysoká očekávání od budoucí spolupráce a rozvoje (Zhu 2011, s. 12).

4.1 Ekonomická provázanost

Indie a Čína jsou nejlidnatějšími zeměmi světa a disponují levnou pracovní silou, což je činí vzájemnými ekonomickými konkurenty, kteří soupeří o zahraniční investice. Za rok 2015 činil objem FDI mířících do Číny 128,5 mld. USD, zatímco do Indie to bylo 34,4 mld. USD (UNCTAD 2015, 39, 46). Čína si víceméně udržuje stálý nárůst FDI, zatímco indická čísla poněkud kolísají, avšak od roku 2005 taktéž zaznamenala významný nárůst. Problémem pro potenciální zahraniční investory je v Indii především časté nedodržování smluv. Podle studie Světové banky se roku 2008 Indie dokonce ocitla na předposledním místě při porovnávání prosazování smluvních ujednání v obchodě v rámci 181 zemí světa (Rezková 2011, s. 113).

Naopak v rámci zakládání R&D (*research and development*) center se pro nadnárodní firmy jeví Indie jako výhodnější volba. Důvodem jsou kvalifikovaní odborníci a především vyšší ochrana duševního vlastnictví, která je v Číně stále problematická a sdílení *know how* se zde obecně považuje za velmi rizikové (Rezková 2011, s. 118).

Obě tyto země v současnosti procházejí dlouhodobou především ekonomickou konjunkturou, což vede ke vzájemnému sblížení a provázanosti. Objem vzájemné obchodní

výměny neustále roste a to i přes devalvaci čínského yuanu a kolísání hodnoty indické rupie. Objem bilaterálního obchodu, který roku 2000 činil 3 mld. USD (Gupta, Wang 2009), vyrostl během 11 let téměř na 70 mld. USD. Roku 2012 však dostihl čínsko-indický obchod určitý propad způsobený reakcí ekonomiky na světovou finanční krizi. V tomto roce činil objem vzájemného obchodu pouze necelých 67 mld. USD a následující rok se ještě lehce snížil¹. V dalším období se ale ekonomika již začala znovu vzpamatovávat a roku 2015 se objem obchodní výměny těchto dvou zemí vyšplhal na 80 mld. USD. Čína se tak stala největším obchodním partnerem Indie, čímž nahradila do té doby dominantní USA, a Indie naopak pro Čínu sedmou největší exportní destinací (NDTV 2015).

Český ekonom se specializací na rozvojové země, Jaroslav R. Foltýn, ve své úvaze (Foltýn 2011, s. 91-95) rozebírá termín „Čindie“, který odkazuje právě k této rostoucí spolupráci v různých odvětvích. Ekonomická spolupráce dvou zemí je nicméně podmíněna jistou společnou orientací, která se v případě Indie a Číny v určitých rovinách rozchází. Rozvoj Indie se totiž již od vstupu do nového milénia orientuje na terciární sektor, tj. služby, zejména pak na ty sdělovací (především IT). Tato strategie je pro rozvojovou zemi indických rozměrů velmi neobvyklá². Oproti tomu Čína je orientována na export založený na výrobních odvětvích primárního a sekundárního sektoru, tj. prvovýrobu a druhovýrobu. Tento rozchod v orientaci má nicméně výhodu komplementárnosti obou ekonomik, kdy Čína potřebuje indické technologie a služby a Indie naopak tzv. hongkongskou cestu pro mezinárodní obchod.

4.2 Mocenský boj v Asii a Africe

Na oboustrannou nedůvěru těchto dvou mocností lze na mezinárodním poli pohlížet i jako na boj o sféru vlivu především v asijském a africkém regionu. Po roce 1985, kdy byla založena organizace SAARC, se Indie postupně začala profilovat do role garanta stability v jižní Asii. To samozřejmě Čína vnímala jako ohrožení vlastního geopolitického vlivu v této oblasti. Kromě od počátku protiindicky orientovaného Pákistánu veškeré tyto země dodnes více či méně balancují mezi oběma mocnostmi a snaží se z jejich politického soupeření vytěžit maximum.

4.2.1 Spory v Indickém oceánu

Citlivou oblastí ve vzájemných vztazích je bezesporu region Indického oceánu, který je obrovským zdrojem nerostných surovin, na jejichž dodávce je závislá Čína i Indie. Jedná

1. Statistiky z let 2009-2014 jsou dostupné na stránkách Indické ambasády v Pekingu (Indian Embassy 2014).

2. Rozvoj založený na sektoru služeb využívají pouze malé turisticky atraktivní země a tzv. „daňové ráje“.

se především o Perský záliv, kde se nachází téměř dvě třetiny celkových světových prokázaných zásob ropy. Čínská námořní přítomnost v těchto vodách se začala významně zvyšovat především s rostoucími pirátskými útoky v posledních několika letech (Blecha 2011, s. 39-40).

V rámci udržení bezpečnosti se v této době objevily debaty o vytvoření vojenských námořních základen v indicko-oceánském prostoru, ze kterých se nakonec zrodila čínská strategie budování tzv. „šňůry perel“ (Blecha 2011, s. 39-40). Jedná se o geopolitické opěrné body, které si Čína systematicky buduje ve strategických vodách od Jihočínského moře přes Malacký průliv a Indický oceán směrem k Arabskému moři a Perskému zálivu. Hlavním účelem celého projektu je zajištění bezpečného transportu v tzv. Námořních komunikačních cestách (SLOC, tj. *Sea Line of Communication*). Právě skrze tuto oblast proudí do Číny ze Středního východu a Afriky až 70% veškerého čínského importu, především ropy. Mezi nejvýznamnější čínské „perly“ patří např. přístavy a překladiště v Bangladéši (Chittagong), Pákistánu (významný hlubokomořský přístav Gwadar), Myanmaru (Kyaukpyu), na Srí Lance (Hambantota) a na ostrovech Hainan a Woody Island, který je součástí Paracelských ostrovů (Kampfová 2015, s. 40).

Tato iniciativa ovšem naráží na odmítavý postoj Indické republiky, která tyto čínské praktiky vnímá jako zásah do své „legitimní oblasti zájmu“ v regionu Indického oceánu. Kromě toho první 3 zmíněné země nemají se svým indickým sousedem právě vřelé vztahy a Indie se obává, že v případě konfliktu by mohla Čína tyto své „perly“ použít k námořní blokádě Indie. Tato strategie se navíc netýká pouze zabezpečování stability v oblasti. V rámci vyjednávání výstavby je budování základen neodmyslitelně spjato s posilováním taktéž diplomatického, ekonomického a vojenského vlivu Číny v regionu, na což Indie také pohlíží s velkou nedůvěrou.

Na tuto čínskou strategii „šňůry perel“ v mnohém navazuje koncept „Námořní hedvábné cesty“ představený roku 2013 prezidentem Xi Jinpingem. Tento plán je součástí projektu „Jeden pás, jedna cesta“ (OBOR, tj. *One Belt, One Road*, v originále *Yi dai yi lu* 一帶一路)³, který by měl přispět k většímu propojení států v rámci Eurasie, především upevnění bezpečnostních a ekonomických vazeb Číny ve Střední Asii a na Blízkém východě.

Indolog David Scott ve svém článku (Scott, 2013, s. 6-7) definuje tyto čtyři hlavní hrozby, které ohrožují indické národní zájmy v regionu Indického oceánu: přerušení plynulé námořní dopravy, šíření pirátství a námořního terorismu, hrozba ze strany Pákistánu a rostoucí vliv Číny v oblasti. Především kvůli poslednímu bodu Indie zejména v posledních letech posiluje své námořní vojenské kapacity, dále se snaží upevňovat své vztahy s regionálními státy a dochází i ke zlepšování vztahů s USA.

3. Projekt OBOR zahrnuje Novou (pozemní) hedvábnou cestu a Námořní hedvábnou cestu.

Sára Kampfová ve své práci (Kampfová 2015, s. 62-70) uvádí několik indických aktivit v regionu Indického oceánu, které bývají prezentovány jako snaha o vyrovnání vlivu Číny. Zmiňuje mezi nimi např. infrastrukturní projekty v nedemokratických zemích Barmy a Íránu. V případě Barmy se jedná především o obchodní spolupráci spojenou s výstavbou hlubokomořského přístavu Sittwe, který je součástí rozsáhlého Kaladanského dopravního projektu. V Íránu jde o geostrategickou (zadržování Pákistánu) a energetickou spolupráci, v rámci níž se Indie podílela na financování transportního koridoru vedoucího z íránského přístavu Chahbahar do Afghánistánu, středoasijských republik a Ruska. Nejvýznamnější součástí tohoto projektu je přístav Chahbahar ležící mezi Hormuzským průlivem a přístavem Gwadar. Další indickou iniciativou je navazování spolupráce s ostrovními státy indickooceánského regionu, do kterých Čína v posledních letech značně investovala. Jedná se především o Seychelskou republiku, Mauricius, Srí Lanku, Maldivy a Madagaskar.

Ve spojitosti s čínským projektem nové Hedvábné cesty bývá zmiňován také koncept „Mausam“ (Khandekar 2014, s. 4), který Indie představila roku 2014. Tento projekt pokryje území od východní Afriky po Indonésii a poskytne Indii příležitost většího vlivu v oblasti. Oproti OBOR je ale koncipován jako historicky kulturní a jeho cílem je obnovit vazby mezi tradičními ekonomickými partnery a to prostřednictvím konání workshopů a výstavby muzeí. Tato iniciativa je však některými odborníky chápána jako posilování indické *soft power* v rámci regionu Indického oceánu.

4.2.2 Konflikty v Asijsko-tichomořském regionu

V nově se utvářejícím prostředí v období po konci Studené války se indická zahraniční politika posunula směrem na východ. Tato tendence se nazývá jako tzv. „Look East Policy“ a představuje snahy Indie o upevňování nejen svých ekonomických, ale především strategických zájmů v regionu jihovýchodní Asie. Indie se tak snaží získat roli regionální mocnosti a tím vytvořit protiváhu vlivu Číny. Ačkoli Indie nemá teritoriální zájmy v oblasti Jihočínského moře a není tedy přímým aktérem současného konfliktu o tamní ostrovy, jejím zájmem je udržet si kladné vztahy se zeměmi této oblasti.

Nové Dillí má však v této lokalitě i reálné pragmatické zájmy a to především z důvodu, že více než 50% veškerého indického námořního obchodu prochází skrz Malacký průliv a Jihočínské moře. Další skutečností je indická spolupráce s několika vietnamskými národními společnostmi pro energetiku, kdy je Jihočínské moře stěžejním zdrojem nerostných surovin (Perlez 2012). Rozšířením úvěrových linek Indie nedávno finančně podpořila Hanoj v nákupu hlídkových lodí. Kromě toho ve své zemi zaučuje vietnamské ponorkáře, za což Hanoj Indii umožnila ropný průzkum ve sporných vodách (Miglani 2016). Čína od roku 2007 vůči těmto aktivitám aktivně protestuje a došlo i ke konfrontaci

čínských válečných lodí s indickými loděmi (Malik 2011).

V únoru 2016 proběhly rozhovory Indie a USA na téma společných námořních hlídek, které by pokrývaly i sporné území Jihočínského moře. Washington se snaží podněcovat debaty a větší spolupráci se svými regionálními spojenci zejména v současné napjaté situaci, kdy Peking u Spratlyho ostrovů vytrvale buduje umělé ostrovy. V posledních několika letech navázala Indie s USA bližší námořní spolupráci. V loňském roce se společného cvičení v Indickém oceánu zúčastnilo dokonce i japonské námořnictvo a přizvána byla rovněž i Austrálie (Miglani 2016). Indie nicméně návrh nakonec odmítla. Mluvčí indického námořnictva D. K. Sharma zdůvodnil, že Indie se účastní pouze vojenských akcí pod záštitou OSN. Experti však tvrdí, že její zájem se v současnosti soustředí spíše okolo Indického oceánu a kromě toho se navzdory rozvíjejícímu se strategickému partnerství stále vyvaruje vojenské spolupráci s USA. Dle některých odborníků se Indie obává, že v případě, že by s USA pořádala námořní hlídky, mohla by za stejným účelem začít spolupracovat i Čína s Pákistánem. Specialistka indického národního bezpečnostního poradního výboru pro Čínu, Jayadeva Ranade, zdůvodnila: „Máme dlouhé společné hranice a na těch jsme jen my a oni. Rozhodně budeme dál pevně stát na svých pozicích, ale nechceme Čínu provokovat (Pasricha 2016)“.

Ministři zahraničních záležitostí Ruska, Indie a Číny se již od roku 2002 pravidelně scházejí, aby prodiskutovali regionální i globální záležitosti. Letošní setkání proběhlo v dubnu 2016 v Moskvě a vůbec poprvé se na program dostalo i téma sporů v Jihočínském moři. Trilaterální zasedání vyústilo v prohlášení Číny a Ruska, ve kterém deklarují, že jakékoli vměšování nezúčastněných aktérů do sporu v Jihočínském moři není žádostivé ani nápomocné. Překvapivým momentem byl podpis indické strany, kterým vyjádřila souhlas s tímto dokumentem. Od roku 2013 do této doby zaujímala Indie spíše rétoriku USA, Filipín, Vietnamu, Austrálie a Japonska (Panda 2016).

Tato ratifikace však nutně neznamená obrat v indické politice. Jde spíše o diplomatické balancování Nového Dillí mezi jeho kontinentálními partnery – Ruskem a Čínou na jedné straně a námořními partnery – USA a Japonskem na straně druhé. V moskevském prohlášení Čína, Rusko a Indie společně deklarují, že „všechny související spory by měly být řešeny prostřednictvím vyjednávání a dohod zúčastněných stran. Vzhledem k tomu ministři vyzvali k plnému respektování všech ustanovení Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS, tj. *United Nations Convention on the Law of the Sea*).“, jakož i Deklaraci o jednání jednotlivých stran v Jihočínském moři (DOC, tj. *Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea*) a pokynů pro realizaci DOC (Ministry of External Affairs, Government of India 2016a). J. Mohan Malik, Ph.D. ve svém článku (Malik 2016) uvádí názor na rozdílnost pohledů těchto tří aktérů. Zatímco čínská strana totiž klade důraz na první větu, indiští politici i média věnují pozornost spíše

větš druhé, která tu první značně limituje.

Zmíněné rozdílné vnímání tohoto prohlášení se ukázalo v souvislosti s mezinárodním soudem v Haagu, který 12. 7. rozhodl spor mezi Čínou a Filipínami v otázce mořského práva v Jihočínském moři. Ačkoli definitivní vyřešení sporu je ještě stále v nedohlednu, Stálý arbitrážní soud rozhodl o neplatnosti čínských nároků postavených na historických právech, čímž značně oslabil její právní nárok na sporné ostrovy. Čína však ještě před začátkem procesu odmítla akceptovat jakékoli rozhodnutí s odůvodněním, že soud nemá žádné právo v dané věci rozhodovat a ze svého stanoviska neustoupila (Turcsányi 2016). Indická reakce nicméně podpořila rozhodnutí soudu a zveřejnila prohlášení, ve kterém vyzvala všechny zúčastněné strany k bezvýhradnému respektu k UNCLOS. Rozhodnutí tribunálu o tom, že Jihočínské moře je mezinárodním prostorem, mj. nahrává současným strategickým i ekonomickým zájmům Indie a to zejména v rámci ropného průzkumu. Kromě toho někteří indiští analytici věří, že by mezinárodní soud mohl na stejném základě, na kterém zavrhl čínské historické nároky na území týkající se tzv. „Linie devíti čar“ (tj. *Nine-dash Line*)⁴, podřít i čínské nároky na území Arunáčalpraděše (Malik 2016).

V poslední době se Indie stále více angažuje v regionu jihovýchodní Asie a prohlubuje své diplomatické, vojenské i ekonomické styky se zeměmi jako Vietnam, Filipíny, Mongolsko, Malajsie, Thajsko, Singapur i Austrálie. Proti těmto aktivitám, díky kterým získává Indie větší vliv v Indo-pacifických vodách a zejména pak proti indickým námořním cvičením ve spolupráci s USA, Vietnamem, Japonskem a Singapurem, se však zvedá vlna nevole v Číně. Peking dokonce prohlásil netoleranci vůči jiným námořním silám operujícím v Jihočínském moři za jeden ze svých předních zájmů. Nicméně tato spojení jsou paradoxně formována především právě v důsledku expanzivního postoje Číny v Asijsko-tichomořských vodách (Malik 2016).

4.2.3 Soupeření v Africe

Čínský zájem o Afriku trvá již od 90. let a je způsoben více faktory. Politolog Tomáš Michalek ve své studii (Michalek 2011, s. 73-76) zmiňuje ty nejdůležitější. První z nich je spojen se vzrůstem mezinárodní konkurence při získávání nerostných zdrojů. Rapidní ekonomický růst Číny vyžaduje hledání nových zdrojů energie a nerostných surovin. Indie a Čína jsou země disponující v dostatečném množství pouze jediným zdrojem – černým uhlím. V ostatních případech jsou částečně nebo zcela závislé na dovozu ze zahraničí (Rezková 2011, s. 111). 30% do Číny importované ropy pochází právě z Afriky

4. Hranice v Jihočínském moři, podle které patří Číně 80% sporných vod (oblast zhruba o velikosti území Indické republiky).

(především z Angoly a Sudánu)⁵. Jelikož se však Čína profiluje především jako exportér, potřebuje pronikat i na světové trhy a hledat odbytiště pro své produkty⁶. Kromě toho spatřuje v Africe možnosti pro své investice.

Druhým faktorem jsou čínské geopolitické zájmy na Taiwanu. Vzhledem k faktu, že na africkém kontinentě existuje 55 států, je význam Afriky jako diplomatických spojenců nepopiratelný. Čína si zde pomocí finanční podpory úspěšně buduje diplomatická přátelství a izoluje tak politický režim na Taiwanu.

Třetí a neméně důležitý faktor vychází ze situace po incidentu na Náměstí nebeského klidu, kdy se Čína snažila najít ve světě spojence a vymezit se vůči americké dominanci. Z postavení velmoci a současně rozvojového státu se tedy postupně začala sama profilovat do pozice lídra rozvojového světa.

Pro Indii je africký kontinent důležitý zejména z hlediska dodávky energie a nerostných surovin a to primárně zlata a ropy. Afrika ovšem hraje i významnou roli pro odbytiště indického zboží a služeb⁷ a vzhledem ke své pozici je zároveň také součástí geostrategické iniciativy v rámci Indického oceánu (Eriksen 2012, s. 7).

4.3 Linie aktuální kontroly (LAC)

V pohraničních sporech Číny a Indie hrají přední role dvě území. Prvním z nich je Arunáčalpraděš a část Ásámu ležící mezi státy Barmy a Bhútánu. Toto území je oficiálně součástí indických svazových států, ČLR si jej ovšem nárokuje jako jako tzv. Jižní Tibet. Druhou spornou oblastí je potom Aksai Čin („Pustina bílých skal“), která je oficiálně pod správou čínské provincie Xinjiang, nicméně Indie jej považuje za součást oblasti Ladákh v indickém státě Džammú a Kašmír. Vztahy Indie a Číny se sice od posledního většího konfliktu r. 1962 víceméně zlepšily, avšak stále jsou velmi ovlivněny těmito nedořešenými územními spory.

4.3.1 Arunáčalpraděš

Dne 24. března 1914 byla na simelské konferenci uzavřena smlouva mezi britskými zástupci, Čínou a Tibetem o řešení indicko-tibetských hranic. Čína se k otázce stavěla značně vyhýbavě a navíc byla v této době vnitřně rozvrácena občanskou válkou a její vliv v Tibetu upadl. Britští delegáti tedy uzavřeli s Tibetem separátní smlouvu. Dohodnutá hranice je dnes známa pod názvem McMahonova linie⁸ a je vedena mezi územím

5. Kromě ropy se jedná i o jiné komodity, např. dřevo a bavlnu. Čína má ale zájem i na přístupu k zemědělské půdě a rybolovu.

6. Jedná se především o produkty do domácnosti, elektroniku, textil a zbraně.

7. Jedná se hlavně o chemické výrobky a stroje.

8. Vedoucí britské výpravy se jmenoval Arthur Henry McMahon.

Barmy a Bhútánu. K Indii tak bylo přičleněno území Arunáčalpradéše, nicméně Čína smlouvu nikdy neratifikovala (Holman 2003, s. 791).

Roku 2005 byla podepsána smlouva ohledně vyřešení pohraničních sporů, ve které se Čína vzdala svého nároku na území státu Sikkim. Nicméně již o rok později došlo ke slovnímu sporu ohledně nároku na území Arunáčalpradéše. Stalo se tak pouze několik dní před oficiální návštěvou prezidenta Hu Jintaa Indie (BBC News 2006). Roku 2007 navíc Čína odmítla vydat vízum administrativnímu úředníkovi z Arunáčalpradéše s odůvodněním, že žadatel jakožto obyvatel území ČLR nemusí žádat o povolení ke vstupu do ČLR. V současnosti jsou obyvatelům Arrunáčalpradéše do Číny namísto běžného víza vydávána tzv. „přišívaná víza“ (*stapled visa*), která jsou natištěna na papír a do pasu pouze přicvaknuta.

V březnu roku 2017 nicméně tato oblast po 8 letech opět očekává návštěvu tibetského dalajlámy⁹ a zda tato událost vyvolá vážnější konflikty či pouze rutinní protesty, je zatím nejasné. Peking se však vyjádřil, že událost může mít negativní vliv na mír a stabilitu v pohraniční oblasti i celkové vztahy obou zemí (Govindarajan 2016).

4.3.2 Aksai Čin

Roku 1947 vrátila Británie oblast Gilgitu kašmírskému mahárádžovi jménem Hari Sinh. Tato část území na severu nicméně zahrnovala 3 200 km sporně definovaných hranic. Mahárádža se musel rozhodnout, ke kterému nově vzniklému státu své území připojí. On sám byl hinduista, avšak tři čtvrtiny z jeho čtyř miliónů poddaných tvořili muslimové, kteří usilovali o připojení k Pákistánu. Hari Sinh nejprve doufal v získání plné nezávislosti, což však Britové nebyli ochotni uznat. I přes tlak ze strany muslimských obyvatel s podporou pákistánských úřadů se mahárádža nakonec rozhodl podepsat akt o přistoupení k Indické unii (Holman 2003, s. 824-826).

Tímto momentem prakticky začala nevyhlášená první indo-pákistánská válka¹⁰ a do konfliktu se zapojily i oddíly indické armády. O dva měsíce později podala Indie oficiální stížnost na vojenské vměšování Pákistánu do války v Kašmíru Radě bezpečnosti OSN a o rok později bylo dohodnuto příměří, v rámci něhož byl Kašmír rozdělen tzv. „linií kontroly“. Část vysokohorského území známý jako Transkarákóramský pás na severovýchodě přenechal Pákistán r. 1963 Číně a to na základě dohody o vymezení společných hranic. Indie si ovšem dodnes nárokuje celé území Kašmíru, a to na základě mahárádžova podpisu aktu o přistoupení (Filipský 2008, s. 114-116).

Roku 1950 obnovila ČLR svou kontrolu nad Tibetem a pokusila se s Indií zahá-

9. Region Tawang v oblasti Arunáčalpradéše je navíc oslavován jako rodiště šestého dalajlámy.

10. Kromě prestiže zde hrají roli i přírodní faktory. Na tomto území totiž pramení řeky, na nichž je závislé zemědělství v části Indie i Pákistánu (Blecha 2011, s. 43).

jit jednání o sporných územích. I přes původní podporu tibetské nezávislosti uznala v rámci udržení dobrých vztahů s Čínou Indie jako první z nekomunistických zemí Tibet za součást ČLR a mezi oběma mocnostmi vznikla Dohoda o obchodu a kulturních stycích zahrnující i 5 principů mírového soužití, tzv. *pañčaśily*¹¹, a mluvilo se také o „čínsko-indickém bratrství“.

Koncem 50. let ovšem Indie zjistila, že Čína staví na území Aksai Čin strategickou silnici vedoucí z Tibetu do Xinjiangu. Vzájemné přátelské vztahy tak byly opět narušeny a mezi oběma zeměmi propukl spor na diplomatické úrovni a dále nekrvává „kartografická válka“. Když v dubnu r. 1959 tibetský dalajláma, Tändzin Gjamccho, navíc uprchl do indické Dharamsaly, kde mu byl poskytnut politický azyl, napětí ještě eskalovalo (Holman 2003, s. 837-839).

V říjnu začala Indie vysílat pohraniční patroly na území Aksai Čin, čímž došlo k prvním přestřelkám a následně r. 1962 k tříměsíční pohraniční válce. O tomto konfliktu pojednává článek Jiřího Sovadiny (Sovadina 2013, s. 10-16), který taktéž uvádí, že během této války zachovalo Rusko neutralitu a Spojené státy se postavily na stranu Indie. Nicméně Washington byl vůči nevypočitatelné politice Nového Dillí opatrný a dodávky z USA pokryly pouze 4-5% celkových potřeb Indie. Čína nakonec bez problémů svou pozici uhájila a zmocnila se části Ladákh. Indická armáda byla nepřipravená pro boj ve vysokohorských podmínkách, což mělo za následek její rychlou porážku. Čínské jednotky poté navíc demonstrovaly svou mocenskou převahu překročením McMahonovy linie a prakticky bez odporu pronikly až k ázámským nížinám, načež se vrátily zpět za původní linii kontroly.

Vzájemné zastrašování a nevráživost však přetrvávaly. V Indicko-pákistánské válce roku 1965 se Čína otevřeně postavila na stranu Pákistánu. Roku 1966 se pak angažovala v podpoře indických politických rebelů a v propagandě napříč pohraniční oblastí Nathu La¹², v rámci níž nabádala indická vojska k revoltě vůči současné indické vládě a „neokolonialismu“ za účelem ustanovení lidové vlády. V červnu následujícího roku navíc Čína vyhostila z Pekingů dva indické diplomaty kvůli nařčení ze špionáže a na čas dokonce obléhala indickou ambasádu v Pekingu. Indové následně realizovali to samé v Novém Dillí vůči zaměstnancům čínské ambasády. Tyto události zapříčinily obrovské zhoršení vzájemných vztahů, které vyvrcholilo 11. září 1967, kdy čínští vojáci zahájili útok v oblasti Nathu La. Přestřelka trvala 4 dny. Indická strana byla tentokrát lépe připravená a ubránila své pozice (Sali, 1998, s. 100-101). K dalšímu – tentokrát však nekrvávému – vojenskému pnutí došlo v oblasti Arunáčalpraděš v údolí Sumdorong Chu roku

11. Koncept 5 principů mírového soužití zahrnuje vzájemné respektování suverenity a teritoriální integrity, neútočení, nevměšování se do vnitřních záležitostí, rovnoprávnost a vzájemná výhodnost a v neposlední řadě mírové soužití

12. Pohraniční oblast v indickém Sikkimu. V minulosti ležel na Hedvábné cestě a byl významným hraničním přechodem do Tibetu. Roku 1962 byl však průchod uzavřen.

1987 (Global Security 2016).

Čína se tak až do 90. let pro Indii stala nepřitelem číslo jedna. Teprve s počátkem 21. století a s ním spojeným ekonomickým rozvojem ustoupila ve vzájemných vztazích pohraniční otázka lehce do pozadí. Pragmatické obchodní vazby se tak v rámci bilaterálních vztahů těchto dvou zemí dostaly na přední místo.

V dubnu roku 2013 se obě země po delší době přiblížily k dalšímu konfliktu. Iniciátorem byla Čínská lidová osvobozenecská armáda (tj. ČLOA), která si postavila tábor pouhých 30 km od Daulat Beg Oldi v Ladákh v blízkosti oblasti Aksai Čin. Indie tehdy namísto zbraní využila diplomatická vyjednávání a pokusila se přesvědčit čínská vojska k ústupu. Čína však nikdy neuznala, že by vojska vkročila na indické území a namísto ústupu zaujala zastrašující postoj a počet vojsk ještě navyšovala (Panda 2013).

4.4 Otázka tibetské exilové vlády

Status Tibetu vůči Číně nabýval v průběhu historie různých forem. Po pádu poslední čínské císařské dynastie obnovil Tibet de facto svou samostatnost, která však netrvala dlouho. Čína se obávala, že tehdejší ministerský předseda Džaváharlál Nehru bude pokračovat v britské politice navyšování svého vlivu na Tibet. Vzhledem ke geografické blízkosti, náboženskému i kulturnímu spříznění a žádným historickým sporům by se tak Tibet mohl snadno dostat do značného vlivu Indie¹³ (Sikri 2011, s. 58). Poté, co se uklidnila vnitrostátní situace v ČLR, dovršila tedy na podzim roku 1950 čínská vláda v čele s Mao Zedongem 毛泽东 své plány na „mírumilovné osvobození Tibetu“. Svůj nárok na dané území zdůvodnila historickými okolnostmi.

Indie násilné jednání čínské vlády odsoudila a prohlásila, že v případě větší trpělivosti Číny by celá záležitost šla řešit i mírovou cestou. Jakožto bezprostřední soused tibetského i čínského území se Indie nejvíce obávala o vzrůstání nepokojů v blízkosti svých hranic, avšak neměla prostředky ani dostatečnou vůli čínské invazi zabránit (Pokharna 2009, s. 617). V té době totiž pozornost Indie odváděla válka na Korejském poloostrově¹⁴.

Od roku 1956 započaly v oblastech Khamu a Amdu ozbrojené nepokoje vyvolávané nespokojeností tibetského lidu se stávající situací. Protičínské nálady se šířily dále do centrálního a západního Tibetu a na jaře roku 1959 vyvrcholily v Tibetské národní povstání, které donutilo 14. dalajlámu, Tändzina Gjamccho, uprchnout do exilu. Za své

13. Když roku 1910 čínská armáda vtrhla do Lhassy, hledal předešlý 13. dalajláma útočiště rovněž v tehdejší britské Indii. Současný dalajláma dokonce vyjádřil, že Indie má za všech těchto okolností na Tibet větší nárok než Čína

14. Indie sice odmítla žádost USA o vyslání svých ozbrojených sil na pomoc Jižní Koreji, nicméně poskytla oběma stranám charitativní pomoc ve formě lékařských jednotek. Tento přístup však i přesto poškodil vztahy Indie s USA. Ty poté začaly poskytovat větší podporu Pákistánu.

útočiště si vybral indickou Dharamsalu ve státě Himáčalpradéš, kde byla jakožto exilová vláda provizorně zřízena Ústřední tibetská správa. Mnoho dalších Tibet'anů zde poté našlo azyl¹⁵. Poskytnutí azylu tibetskému lámovi se stalo jedním z důvodů vypuknutí pohraniční čínsko-indické války na území Aksai Čin roku 1962. V té době se vzájemné vztahy Číny a Indie značně zhoršily a Indie ve velké míře podporovala tibetské exilové aktivisty¹⁶. Postupné prolamování ledů zahájily až vzájemné návštěvy velvyslanců, které proběhly roku 1976 a které následovalo mnoho oficiálních návštěv na vysoké úrovni.

Bhawana Pokharna ve svém příspěvku (Pokharna 2009, s. 618-619) zmiňuje 4 období vývoje postoje indické vlády vůči čínským praktikám v Tibetu:

- 1947-1951: snaha pozvednout mezinárodní status Tibetu a přinutit Peking, aby upustil od přesouvání vojenských sil do Tibetu.
- 1954-1959: mezi ČLR a Indií byla podepsána dohoda referující o Tibetu jako o čínském území. Indie se však snažila přesvědčit Peking, aby poskytl Tibetu významný stupeň autonomie a minimalizoval svou vojenskou přítomnost v oblasti. Důvodem Nové Dillí uvedlo, že opačné jednání by bylo bezpředmětné a mohlo by zároveň poškodit čínsko-indické vztahy.
- 1962-1977: podpora tibetského odporu a mobilizace mezinárodních sil k řešení situace v Tibetu.
- 1986-1999: balancování mezi Tibetem a Čínou. Po znovunavázání kladných vztahů s Čínou v prosinci 1988 se Nové Dillí snažilo uspokojit pekingské požadavky na omezování protičínských aktivit v Dharamsale a zároveň přehlížet snahy exilových Tibet'anů o mobilizaci zahraničních sil k vyřešení tibetské otázky.

Toto indické balancování mezi oběma stranami by se dalo shrnout slovy tehdejšího ministerského předsedy, Džaváharlála Nehrua, pronesenými již v listopadu roku 1949: „Indie vždy uznávala čínskou suverenitu nad Tibetem. Nicméně Tibet je považován za autonomní celek a je s ním proto jednáno na tomto základě (Pokharna 2009, s. 615).“ Dle oficiální politiky Indie respektuje dalajlámu jako spirituálního a náboženského vůdce, který je v Indii považován za ctěného hosta a může na indickém území pobývat, jak

15. Článek v čínských novinách *Renmin Ribao* 人民日报 předkládá obrázek Dharamsaly z roku 2014 jako chudého a špinavého místa se zklamanými a mnohdy diskriminovanými Tibet'any žijícími v bídě. Tito lidé se „v mládí naplnění touhou po tzv. svobodném a šťastném životě“ vydali na nesnadnou cestu přes Nepál a Nové Dillí do Dharamsaly, „nicméně realita nemilosrdně zničila veškeré jejich iluze (Lü 2014c).“

16. Roku 1987 definoval dalajláma požadavky nutné k vyřešení tibetského problému takto: vytvoření zóny míru a dodržování principu „ahimsa“ (buddhistický princip nenásilí ke všem živým bytostem) na celém etnicky tibetském území; upuštění od čínské politiky přesouvání hanské populace na území Tibetu; dodržování základních lidských práv, právo na demokracii a svobodné volby pro Tibet'any; denuklearizace a ochrana životního prostředí; začátek seriózního vyjednávání ohledně budoucího statusu Tibetu (Pokharna 2009, s. 621).

dlouho si bude přát. Indická vláda však na své půdě nepodporuje žádné protičínské politické aktivity iniciované tibetskými uprchlíky (Sikri 2011, s. 62).

Otázka tibetské exilové vlády je dodnes ožehavým tématem. V situaci hrají roli i jiné důležité faktory jako například různé čínské projekty na území Tibetu, které mohou přispět ke zrychlení tání místních ledovců a tím změnit klima ovlivňující nejen samotný Tibet, ale i jeho okolí (Zhu 2011, s. 7). Podobným problémem jsou i významné veletoky (především Indus a Brahmaputra) pramenící na Tibetské náhorní plošině. V případě, že by se čínská vláda rozhodla jejich toky přehradit či odklonit, potýkala by se s velkými problémy nejen Indie, ale i další okolní státy. Kromě toho roku 2010 tehdejší indický ministr zahraničí S. M. Krishna poprvé zmínil paralelu, ve které připodobnil čínské zájmy v Tibetu a na Taiwanu k zájmům Indie na území Džamú a Kašmír (Sikri 2011, s. 64-66).

Čínská strana pevně věří, že po smrti současného charismatického dalajlámy se situace uklidní a mediální rozruch ustane. Další vývoj je však stále otázkou. Současní mladí Tibetané začínají postupně zpochybňovat dalajlámovu cestu usilování o tibetskou autonomii za pomoci nenásilné rezistence. V případě zesílení těchto tendencí by tak po smrti současného dalajlámy došlo spíše k radikalizaci tibetského hnutí.

4.5 Politika jedné Číny

„Politika jedné Číny“ je čínský koncept požadující uznání, že Taiwan – a v tomto případě i Tibet – jsou integrální součástí ČLR. Indický postoj k tomuto tématu se nese ve stylu *quid pro quo*. Indická ministryně zahraničí Sušma Svarádžová před oficiální návštěvou čínského prezidenta Xi Jinpinga roku 2014 prohlásila, že Čína musí nejprve uznat indický nárok na území Arunáčalpradéše: „Aby Indie uznala politiku jedné Číny, musí Čína znovu potvrdit politiku jedné Indie (Pant 2014b).“

Postoj Nového Dillí se radikalizoval poté, co Peking roku 2010 odmítl vydat vízum indickému vojenskému veliteli se sídlem v Kašmíru. V reakci na to Indie kromě Arunáčalpradéše po Číně požadovala taktéž uznání svého nároku na území Kašmíru, což Čína vzhledem ke svým dobrým vztahům s Pákistánem odmítla. Vízum však nakonec vydala. Mnohoznačný postoj Indie vůči tomuto pro Čínu citlivému tématu se ještě více rozšířil, když Indie z tohoto prohlášení vyloučila Tibet (Panda 2014).

V 50. letech byla Indie jedna z prvních zemí, která uznala ČLR a KS Číny za oficiální čínskou vládu, čímž se její vztah s Taiwanem na čas zmrazil. Oficiální diplomatické vztahy Indie udržuje s Pekingem, nicméně nikdy „Politiku jedné Číny“ oficiálně nepodpořila. V současnosti se naopak prohlubují indické vztahy s Taipeij. Letos v únoru hostila například Indie tříčlennou delegaci taiwanského parlamentu. Tato návštěva však nebyla ojedinělá. Od počátku nového milénia proběhlo několik podobných návštěv a to rovněž

i na nejvyšších úrovních. Mezi Novým Dillím a Taipeijí byly také roku 2003 zavedeny přímé lety, roku 2006 byla založena TICC, tj. Rada pro taiwansko-indickou spolupráci (*Taiwan-India Cooperation Council*)¹⁷, roku 2010 byly sníženy požadavky na vzájemnou vízovou povinnost a od roku 2011 se mluví o možnosti zavedení Dohody o volném obchodu. Navzdory tomu však Indie nepřekračuje určitou míru, která by ohrozila její vztahy s Čínou. Taiwan je pro Indii významným obchodním a politickým partnerem, který jí pomáhá vyvažovat čínsko-pákistánské přátelství (Smith 2017).

4.6 Diplomatické vztahy

Jak píše autor Zhiqun Zhu (Zhu 2011, s. 7), čím je mezi dvěma státy více interakcí, tím vzniká více třenic. A tak Čína a Indie zažívají jakýsi „syndrom blízkých sousedů“, kdy staré neshody zůstávají nevyřešeny, zatímco se rodí stále nové.

Politika Naréndra Módího využívá více politické autority a diplomatického manévrování než vláda předchozího premiéra Manmohan Singha. Od počátku svého působení zaujímá Módí sebevědomý postoj. Veřejně mluví o čínské „expanzivní politice“ a diplomatickými kroky dává Číně najevo, že i Indie má v měnícím se globálním kontextu své geostrategické možnosti.

Navzdory veřejné kritice všeobecné čínské expanze není však indická vláda orientovaná protičínsky¹⁸. Naréndra Módí navštívil Indii čtyřikrát ještě před svým nástupem do funkce předsedy vlády a čínský ministr zahraničí, Wang Yi, navštívil Čínu záhy po nastoupení Módího do čela vlády. Na Módího narozeniny v září roku 2014 přiletěl do jeho rodného města Ahmedabad sám Xi Jinping a tato symbolická návštěva se zároveň stala příslibem rostoucích čínských investic. Konkrétně se jednalo o 20 mld. USD ročně mířících do indické infrastruktury, výrobního sektoru, vysokorychlostních železnic a průmyslových parků v Gudžarátu a Maháráštre. Takto byl zkonstruován pětiletý ekonomický a obchodní plán (Khandekar 2014, s. 4-5). Dohromady bylo podepsáno třináct dohod a Xi Jinping podpořil Indii v její žádosti o plné členství v Šanghajské organizaci pro spolupráci. Kromě toho Xi zmínil, že je odhodlán spolupracovat s Indií na udržování míru v pohraničních oblastech (Ondris 2015, s. 4-5).

Módího oficiální návštěva Japonska vzbudila v Číně obavy z rostoucích obchodních vazeb těchto dvou zemí, které by mohly přerůst v „demokratické spojenectví“ v indopacifických vodách. V době této návštěvy zavítala nicméně zároveň indická ministryně zahraničí Nirmala Sitharaman do Pekingu. Podle článku Petera Ondrise (Ondris 2015) tím Nové Dillí vyslalo Pekingu signál, že i přes rodící se indicko-japonské vazby Indie

17. Soukromá organizace k podpoře především hospodářské spolupráce mezi Taiwanem a Indií.

18. Oboustranný názor lidu z ankety realizované roku 2014 je k dohledání na webových stránkách společnosti BBC (BBC World Service 2014).

na svého čínského souseda nezapomíná. Během návštěvy Xi Jinpinga Módí zdůraznil, že Čína nikdy nebyla indickým „úhlavním nepřítelem“ a označil ji spíše za „kvalitního soupeře“ (Jha 2014). Nicméně při návštěvě Tokia o několik týdnů dříve odsoudil expanzivní tendence „některých zemí“, které se „zapojují do zasahování a pronikání do cizích moří“ (Khandekar 2014, s. 4), čímž evidentně narážel právě na jednání ČLR.

Sblížení Indie s Čínou nebo Japonskem by mohlo ve výsledku geopoliticky ohrozit pozici třetího aktéra, čehož jsou si všechny tři státy vědomy a Nové Dillí z tohoto mezinárodního soupeření o svou přízeň profituje. Jak zmiňuje Peter Ondris (Ondris 2015), pokud by Indie však ztratila vazby na jednu z těchto dvou velmocí, výrazně by poklesl i její vliv na tu druhou. Toto regionální napětí se navíc týká i USA, které mají v oblasti své zájmy.

Všeobecně lákavějším partnerem je pro Indii v současnosti spíše Čína. Ačkoli má Japonsko obecně rozvinutější průmyslové technologie, největší železniční síť rychlovlaků na světě leží právě v Číně a jeden z aktuálně nejdůležitějších zájmů Indie je právě výstavba tratí. Kromě toho Čína také disponuje většími finančními zdroji než Japonsko a proniknutí na čínský trh je pro mnoho indických společností velmi lákavou vizí. Peking si to velmi dobře uvědomuje a i proto Xi Jinping během své oficiální návštěvy přislíbil Indii štědré investice.

V Indii a Číně navíc probíhají debaty o výstavbě železnice, která by obě země propojila. K realizaci tohoto projektu by bylo ale nejdříve zapotřebí vyřešení hraničních sporů. Ty už více než 50 let narušují jejich bilaterální vztahy a do dnešního dne přerostly až v nacionalistický problém. Když roku 1962 Čína vyhrála pohraniční válku s Indií, stáhla se i přesto zpět na svou pozici před začátkem konfliktu. A jak píše Peter Ondris: „Rozhodl o tom Mao Zedong, a tak je pro každé budoucí čínské vedení těžké změnit toto rozhodnutí. Stejně tak je těžké vzdát se i teoretického nároku, aniž by vláda v očích veřejnosti vyzněla vůči zahraničí slabá (Ondris 2015).“

4.7 Multilaterální organizace

Pro lepší orientaci v následujícím textu jsou v této kapitole uvedeny (a abecedně řazeny) významné mezinárodní organizace a fóra, ve kterých figurují Indie i Čína:

Důležitou regionální organizací je ASEAN, tj. Sdružení národů jihovýchodní Asie (*Association of South East Asian Nations*) (ASEAN), která sdružuje Brunej, Filipíny, Indonésii, Kambodžu, Laos, Malajsii, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam. Spolupráce se odehrává na poli ekonomiky, bezpečnosti, vojenství, sociálního pokroku i rozvoje kultury. S organizací úzce spolupracují země jako Čína, Japonsko, Jižní Korea ad. Pozadu nezůstává ani vláda Nového Dillí, jejíž budování vztahů s touto organizací by se dalo

spojit s realizací tzv. Look East Policy. Roku 1992 se Indie stala sektorálním partnerem ASEAN a v roce 2002 již jeho plným partnerem. Od té doby se stále rozšiřují oblasti vzájemné spolupráce např. v rámci ekonomického rozvoje, boje proti terorismu a mezi zeměmi byla podepsána i Dohoda o volném obchodu.

BIMSTEC neboli Iniciativa Bengálského zálivu pro multisektorální technickou a ekonomickou kooperaci (*Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation*) (BIMSTEC 2014), sdružuje země jižní i jihovýchodní Asie. Jejími členy jsou Bangladéš, Indie, Myanmar, Srí Lanka, Bhútán, Nepál a Thajsko. Organizace má podobně jako SAARC hlavně ekonomický rámec a v jejích strukturách byla také vytvořena zóna volného obchodu, avšak zde funguje poměrně efektivněji. Geografický rozsah organizace jde navíc ruku v ruce s indickou Look East Policy.

BRICS (BRICS) je akronymní uskupení 5 významných států napříč celým světem: Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika. Jejich ekonomiky patří mezi ty nejrychleji se rozvíjející na světě. Kromě toho v sobě organizace zahrnuje jednu třetinu světové populace a jednu pětinu celosvětového HDP, což ji činí podstatným aktérem světového dění.

EAS, originálním názvem *East Asian Summit* (Australian Government 2014), není organizací v pravém slova smyslu, avšak význam tohoto fóra vypovídají již jeho pravidelné schůze i vysoký počet účastníků ze států, mezi nimiž je i Čína a Indie. Členské země roku 2014 dohromady představovaly 55% světové populace a 55% celosvětového HDP (Indian Mission to ASEAN, Jakarta 2016). Jedná se především o sdružení států východní, jižní a jihovýchodní Asie, nicméně později se účastníky staly i USA a Rusko. EAS je regionálním fórem pro strategické dialogy a spolupráci zejména v rámci ekonomiky a energetiky.

G20 (The Federal Government 2017) je skupina největších ekonomik světa zastupovaná ministry financí a guvernéry centrálních bank. Jedná se o členy 19 států a Jednotného vnitřního trhu Evropské unie. Ekonomiky G20 celkově představují 85% světového HDP, 80% mezinárodního obchodu a dvě třetiny celosvětové populace. Pravidelných zasedání se běžně účastní předsedové vlád či hlavy států.

Důležitý význam má i SCO, tj. Šanghajská organizace pro spolupráci (*Shanghai Cooperation Organization*) (SCO), s původním názvem Šanghajská pětka, mezi jejíž členy patřila ČLR, Rusko, Kazachstán, Kyrgyzstán a Tádžikistán. Od roku 2001 se po připojení Uzbekistánu organizace prezentuje pod současným názvem: Šanghajská organizace pro spolupráci. Roku 2016 mezi členy vstoupila Indie a Pákistán. Pozorovatelskými zeměmi jsou Mongolsko a Írán. Státy zde spolupracují především v rámci bezpečnosti a obchodu.

5 Období vlády Xi Jinpinga (2013-2016): Oficiální čínská diplomatická politika vůči Indii

5.1 Rok 2013

Dne 14. března 2013 nastoupil do funkce čínského prezidenta Xi Jinping 习近平 a vystřídal tak do té doby v čele státu úřadujícího Hu Jintaa 胡锦涛. Následující večer uskutečnil nově jmenovaný premiér, Li Keqiang 李克强, telefonní hovor se svým tehdejším indickým protějškem Manmohan Singhem. Indický premiér mu poblahopřál k nově nabyté funkci a oba se takto vzájemně ujistili o pokračující spolupráci mezi oběma zeměmi (Renmin wang 2013a).

Necelé dva týdny poté se během pátého summitu společenství BRICS v jihoafrickém Durbanu nově jmenovaný čínský prezident velmi pozitivně vyjádřil k čínsko-indickým vztahům. Kromě běžných proslovů na téma potřeby vzájemné spolupráce a rozvoje Xi Jinping zmínil, že vztahy s Indií jsou pro čínskou stranu vůbec nejdůležitějším bilaterálním spojenectvím. Především zdůraznil potřebu rozvoje společných strategicko-politických dialogů, rozšíření vojenské i bezpečnostní spolupráce stejně jako spoluúčasti na ekonomických a infrastrukturních projektech a v neposlední řadě i důležitost kulturní výměny. Xi také vybízel ke zvýšení vzájemné podpory v rámci multilaterálních organizací jako jsou OSN, BRICS, G20 ad. a společné snahy o udržení stability a rozvoje v asijském regionu. Zároveň byly zmíněny i pohraniční spory. Xi Jinping prohlásil, že by nerad, aby tyto územní nesrovnalosti negativně ovlivňovaly vzájemné vztahy obou zemí a proto nabádal ke snaze najít co nejdříve oboustranně spravedlivé řešení (Journal Cheng Pou 2013).

Tehdejší indický premiér Manmohan Singh následně ve svém projevu oplatil čínskému prezidentovi přátelská slova a navíc zdůraznil, že Indie oficiálně uznává Tibetskou autonomní oblast (tj. TAO) za nedílnou součást Číny a bude bránit jakýmkoli protičínským aktivitám iniciovaným Tibetany na indickém území. Ačkoli se setkání neslo víceméně v oficiálním duchu spíše zdvořilostních formalit, obě strany se v nově počínající politické éře ujistily o pokračující spolupráci a podpoře (Journal Cheng Pou 2013).

V roce 2013 pak následně proběhlo ještě několik vzájemných diplomatických návštěv předních představitelů obou zemí. Ty měly za cíl jednak upevnování bilaterálních vztahů a především měly sloužit jako signál mezinárodnímu fóru o rostoucím přátelství mezi těmito dvěma největšími rozvojovými zeměmi v regionu.

K narušení příslibených harmonických vztahů došlo přesně v polovině dubna, kdy se obě země přiblížily k dalšímu konfliktu kvůli přesunu vojsk ČLOA do pohraniční ob-

lasti Aksai Čin¹. V indických politických kruzích panovala kontroverze. Především demokratická socialistická strana Samajwadi kritizovala přístup nenásilného diplomatického vyjednávání indické vlády. Přední politik této strany, Mulayam Singh Yadav, se vyjádřil, že „Čína je hlavním nepřítelem Indie“ a je nezbytné, aby vláda donutila čínská vojska opustit hraniční území. Dle něj čínská armáda již učinila jisté přípravy a kdykoli může napadnout Indii. „Pokud by měla vypuknout válka, ať tedy vypukne (Yang, Sun, Qing, Liu, Wang 2013)!“

Ačkoli čínská strana k indické snaze o vyjednávání zaujala spíše ofenzivní postoj a počet vojsk ČLOA v blízkosti oblasti Ladákhu naopak navýšila, ke konfliktu v závěru přece jen nedošlo a vojska byla nakonec opět stažena. Tento akt měl však za úkol demonstrovat aktivní postoj nového čínského vedení k pohraniční otázce a jeho poselství bylo, zdá se tedy, splněno. Xi Jinpingova rétorika podněcující k vyjednávání a k nalezení oboustranně výhodného řešení tak sahá pouze do té míry, do které nejsou bezprostředně ohroženy čínské zájmy.

V zájmu vyvážené politiky a demonstrace vůle k zachování vzájemných vztahů zavítal navíc v květnu téhož roku čínský premiér, Li Keqiang, na oficiální návštěvu do pákistánského Islámábádu. Návštěva stvrzovala vzájemné přátelství a spolupráci a Li zdůraznil, že „...bez ohledu na změny v mezinárodní či regionální situaci, čínská strana se bude vždy snažit o upevnování a rozvoj vzájemných vztahů a podobně jako i v minulosti odhodlaně podporovat zachování pákistánské suverenity a teritoriální integrity, stejně jako úsilí o stabilitu a rozvoj země (China Daily 2013).“ V rámci návštěvy bylo zároveň podepsáno několik dokumentů ohledně spolupráce především v oblasti ekonomiky, infrastruktury a vzdělávání.

Již necelé tři měsíce po své inauguraci (tj. v červnu 2013) se Xi Jinping v Kalifornii setkal také se svým tehdejším americkým protějškem Barackem Obamou. Po setkání vyjádřil víru v jeho kladný dopad na posílení vzájemné spolupráce a důvěry. Zejména byla zmíněna problematika kybernetické bezpečnosti a společná snaha těchto dvou států o její potlačení (Xi 2014a, s. 279-281). Opomenuty nicméně nebyly ani vztahy USA s Indií a již o měsíc později zavítal tehdejší americký viceprezident Joseph Biden na návštěvu Nového Dillí a ve druhé polovině roku potom i indický premiér na návštěvu Bílého domu (Lü 2013a).

Prvních několik měsíců vlády nového čínského prezidenta se tedy neslo v duchu utvrzování bilaterálních spojení a tím i vytváření strategického zázemí. Xi Jinpingův politický program od počátku vyzývá k jednotnější a sebevědomější Číně a v mezinárodních vztazích propaguje poměrně asertivní postoj. Ve vztahu k Indii se tedy snaží o zachování kooperace, nicméně demonstruje nacionální neústupnost a to především v cit-

1. Viz. kapitola 3.4.2.

livé otázky pohraničního území. Utužování přátelských vztahů s Pákistánem a USA dává Číně do budoucna taktéž i výhodnější vyjednávací pozici ve vztahu k Indii.

5.1.1 Čínský sen

Nejrůznější slogany a kampaně všeho druhu byly vždy stěžejní a nedílnou součástí politiky KS Číny. Ať už šlo například o Jiang Zeminovy² „Zásady trojí reprezentace“ (*San ge daibiao* 三个代表)³ či o Hu Jintaovu „Doktrínu vědeckého rozvoje“ (*Kexue fazhan guan* 科学发展观) a „Socialistickou harmonickou společnost“ (*Hexie shehui* 和谐社会)⁴. Xi Jinping na tuto tradici s hrдостí navazuje. Ještě před nástupem do funkce prezidenta ČLR představil v listopadu roku 2012 ze své tehdejší pozice generálního tajemníka ÚV KSČ termín „Čínský sen“ (*Zhongguo meng* 中国梦) (BBC News 2013).

O čínském snu se mluví také jako o usilování o „dvě 100“. První z nich je zaměřená materialisticky a jejím cílem je povznést Čínu ekonomicky a to do roku 2020 k příležitosti 100. výročí založení KS Číny. V rámci tohoto úsilí by se v daném období měl zdvojnásobit objem HDP z roku 2010 a dokončit urbanizační proces týkající se cca 70% obyvatel. Druhá ze „dvou 100“ odkazuje na modernizační cíl, kdy se má Čína stát plně vyspělou zemí a to do roku 2049 k příležitosti 100. výročí založení ČLR. Míněna je tím především obroda čínské civilizace, kultury a vojenské síly a získání předního mezinárodního postavení v oblasti vědy a techniky, stejně jako v oblasti ekonomie a podnikání.

Ideálem tohoto konceptu je Čína silná (ekonomicky, politicky, diplomaticky, vědecky a vojensky), civilizovaná (zahrnuje rovnost a spravedlnost, bohatou kulturu a vysokou morálku), harmonická (především v rámci různých společenských tříd) a krásná (týká se zdravého životního prostředí a nízkého znečištění) (Kuhn 2013).

Dodnes však koncept Čínského snu nezískal ostré rysy. Jeho cíle nebyly nikdy jasně specifikovány a obecně Xi mluví spíše o univerzálních hodnotách: „Musíme vytrvat v úsilí, postupovat vpřed s nezdolnou vůlí, pokračovat v prosazování socialismu s čínskými rysy a usilovat o dosažení čínského snu o obnově čínského národa. (...) V zájmu uskutečnění čínské cesty musíme šířit čínského ducha, ve kterém je sklouben duch národa se základem ve vlastenectví a duch doby se základem v reformách a inovacích (BBC News 2013).“

2. Jiang Zemin byl předchůdcem Hu Jintaa a na prezidentském postu v ČLR působil mezi lety 1993 a 2003.

3. Zásady trojí reprezentace zahrnovaly ekonomickou produkci, kulturní vývoj a politický zájem většiny.

4. Tento koncept kladl důraz zejména na sociální smír, trvale udržitelný rozvoj, rozvoj sociálních služeb státu a harmonii mezi etniky, náboženstvími i národy.

5.1.2 OBOR

Během své státní návštěvy Kazachstánu a Indonésie představil na podzim roku 2013 Xi Jinping iniciativu⁵ zvanou OBOR⁶, která je do jisté míry projevem obratu v čínské zahraniční politice. Z projektu se stal hlavní cíl čínské zahraniční politiky a částečně i domácí hospodářské strategie (Sinopsis 2016b). Peking iniciativu reprezentuje jako snahu o „bezpečí a prosperitu“ celého regionu východní, centrální a jižní Asie. Bývalý ředitel Univerzity zahraničních vztahů v Číně, Wu Jianmin, vyjádřil (Wu 2015), že snaha o zapojení ostatních zemí do této iniciativy znamená, že „...Čína se nesnaží o jednostranné zisky, ale o práci na všeobecné prosperitě. Čínský rozvoj je neoddělitelný od zbytku světa. A světová stabilita a prosperita je naopak neoddělitelná od Číny.“

Byly vytyčeny tři základní pilíře: energetika, bezpečnost a trhy (Sinopsis 2016b). Zeměpisné ani obsahové vymezení není přesně určeno, avšak ve finále by měl projekt pokrývat 55% globálního HNP, 70% světové populace a 75% světových energetických rezerv. Středem čínského zájmu je v rámci této iniciativy Střední Asie, Rusko, jižní a jihovýchodní Asie. Od Evropy, části Afriky a některých postsovětských zemí se v rámci zapojení očekává větší iniciativa. Některé významné země zatím však zůstávají poněkud stranou. Jedná se především o Spojené státy, Japonsko nebo Indii (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016, s. 5-7).

Páteří iniciativy je vytvoření dopravních koridorů, jimiž se infrastrukturně propojí Asie s Evropou, čímž se aktivně podpoří ekonomický rozvoj v souvisejících regionech. Kromě toho by měly být vytvořeny i nové ropovody a plynovody, jež mají vést ze Xi'anu v západní Číně přes střední Asii až do Evropy. Kromě infrastrukturních cílů si dal Xi Jinping za cíl i finanční integraci a rozšíření RMB jako globální měny, což by mělo za následek snížení závislosti na americkém dolaru. Dále vytvoření „Informační hedvábné stezky“, která by měla prostřednictvím propojení regionální informační a komunikační technologie usnadnit obchodní styky (Sinopsis 2016b). Neméně důležitým aspektem je i snaha o realizaci tzv. „Čínského snu“ o obnově silného čínského národa. V rámci toho OBOR zahrnuje i kulturní a vzdělávací element, který napomáhá Číně ve snaze o navýšení počtu např. Konfuciových institutů a kulturních výměn (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016, s. 3-5).

Informační platforma *Sinopsis* orientující se na události v Číně uvádí (Sinopsis 2016b): „Čína si v charakteristice konceptu Pásma a cesty živelně protirečí: na jedné straně se snaží vyvolat dojem, že OBOR je převratem v globální politice, na druhé straně

5. Kolem terminologického vymezení projektu OBOR panuje kontroverze. Na rozdíl od strategie (*zhanlüe* 战略), která je propracovaným plánem akcí s jasně daným cílem, je oproti tomu iniciativa (*changyi* 倡议) počinem v zájmu obecného blaha, ke kterému je možno se připojit nebo od něj kdykoli odstoupit (Sinopsis 2016b).

6. Viz. kapitola 3.3.1.

chce umenšovat vliv konceptu a bagatelizovat jeho geopolitické dopady.“ Nicméně podle vyjádření člena ČLOA a profesora Univerzity národní obrany, Ji Mingkueie (Ji 2014), „postupné upevňování čínského ekonomického a strategického postavení, eliminace sporů a rozvoj míru i navýšení investic mohou efektivně posílit image Číny v regionu“. Ji dodává, že na rozdíl od upadající vlivu USA v Asii „se Peking prostřednictvím své pozice již stává významnou ekonomickou tažnou silou v regionu“.

Důležitou součástí projektu je i Čínsko-pákistánský ekonomický koridor, který vyvolává bezpečnostní obavy v Indii. V Novém Dillí se zvedla vlna protestů proti údajnému umístění čínských vojenských jednotek v Pákistánu. Indická ministryně zahraničí Sušma Svarádžová sice ve svém projevu zmínila, že „propojování není jen klíčem k indickým ambicím na rozvoj, ale také důležitou a nedílnou součástí našich představ pro mezinárodní spolupráci“ (Ministry of External Affairs, Government of India 2016b), nicméně indiští vládní představitelé také opakovaně hovořili o míře vzájemného ovlivňování tohoto propojování s geopolitikou a jakým způsobem může geopolitika posílit nebo zničit stabilitu v regionu (Sinopsis 2016a).

Čínská strana však odmítá tvrzení, že by se jednalo o výstavbu vojenských základen: „Čína má v Indickém oceánu pouze dva cíle: ekonomický zisk a zabezpečení Námořních komunikačních cest (SLOC)⁷... Čínskému námořnictvu jde především o přístup, nikoli o základny (Tiezzi 2014a)“. Největší indická zpravodajská agentura *Press Trust of India* (Malik 2011) uvedla, že partnerství Číny a Pákistánu je i přesto mnoha americkými bezpečnostními experty vnímáno za iniciované geostrategickou rivalitou s Indií. Tato situace zvyšuje na subkontinentu napětí a vzájemnou nedůvěru.

Dalším faktorem, který zneklidňuje indickou vládu, je právě geostrategický přesah čínské iniciativy OBOR. Indický premiér Naréndra Módí již od svého nástupu do úřadu praktikuje velmi ambiciózní zahraniční politiku, v rámci které se mj. zaměřuje na prohlubování vztahů se státy v regionu a to např. s Afghánistánem, Pákistánem či Srí Lankou. Iniciativa hedvábných cest a s ní spojené zvyšování vlivu Číny v oblasti vzbuzuje na indické straně značnou nervozitu. Čína se kupříkladu aktivně angažuje v rámci výstavby developerského projektu v Colombu. Projekt je momentálně sice pozastaven, nicméně OBOR by měl spolupráci mezi Čínou a Srí Lankou usnadnit, jelikož se ostrov nachází na strategickém místě ve středu námořních cest. Tato výstavba jen dále podporuje indické vnímání iniciativy OBOR pouze jako jiného názvu pro tzv. čínskou „šňůru perel“⁸ (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016, s. 9-18).

Navzdory svým výhradám však patří Indie mezi zakládající členy Asijské průmyslové investiční banky (tj. AIIB, *Asian Infrastructure Investment Bank*), což je jeden z

7. SLOC, tj. *Sea Line of Communication*

8. Viz. kapitola 3.3.1.

finančních nástrojů k naplňování cílů projektu⁹. Její postoj k projektu je zatím spíš vyčkávací. Nové Dillí v současnosti nemá dostatečné finanční zdroje pro uskutečnění vlastní mezinárodní iniciativy, a tak zatím spíše analyzuje, co jí OBOR přinese z hlediska ekonomické spolupráce a bezpečnostních rizik (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016, s. 9-18).

Při nedávné Módiho návštěvě Íránu byla taktéž podepsána dohoda o výstavbě tranzitního a obchodního koridoru vedoucího z afghánského přístavu Čáhbahár do Bombaje. Projekt tak naváže na koridor vedoucí z Čáhbaháru do Íránu. Pro Indii je toto propojení výhodné nejen jako příležitost k hospodářko-politické spolupráci s těmito dvěma zeměmi, ale taktéž i v rámci snadného přístupu k zemím střední Asie. Kromě toho je Indie součástí projektu na výstavbu Mezinárodního severo-j jižního transportního koridoru (INSTC, tj. *International North–South Transport Corridor*), který byl iniciován již roku 2000. Jedná se o multimodální přepravní systém zahrnující námořní, železniční a silniční trasy, které propojují Evropu, Rusko, Írán, Turecko, centrální Asii a Indii (Bilal 2017).

Indický profesor mezinárodních vztahů na Univerzitě Jawaharlal Nehrú, Swaran Singh, se o Námořní hedvábné cestě vyjádřil jako o příležitosti ke spolupráci Indie a Číny v oblasti energetiky, přístavní infrastruktury, boje proti pirátství, zabezpečení námořních cest ad. Dle jeho názoru to vše do budoucna upevní ekonomické vztahy obou zemí a napomůže ke zvýšení vzájemné důvěry a porozumění (Huang 2014).

USA i Japonsko se k iniciativě hedvábných cest celkově staví velmi rezervovaně. Obě země se odmítly stát zakládajícími členy AIIB. Japonsko naopak přislíbilo vlastní s iniciativou nesouvisějící investice v Asii a zintenzivnilo snahu o spolupráci se státy Střední Asie. Spojené státy vnímají OBOR jako další iniciativu, která může narušovat současný mezinárodní řád a vytvářet paralelní instituce (např. zmíněné AIIB). Jedním z názorů je, že tato Iniciativa pásu a cesty do jisté míry vznikla jako reakce na americký pivot do Asie¹⁰ a z určitého hlediska představuje pro Spojené státy strategického soupeře (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016, s. 9-18).

Čínská iniciativa OBOR tedy svým geopolitickým přesahem určitým způsobem vhná Indii do náruče významných mocností, konkrétně Japonska a USA. Především USA zdůrazňuje roli demokratické Indické republiky jako pilíře stabilního prostředí v oblasti Asie a prezident Barack Obama kladl na spolupráci s Indií velký důraz. Nezdá se však, že by proti tomu Peking zaujímal jakákoli významnější protiopatření. Čínskou stranu jakoby uklidňovala indická politika nezávislosti a opatrnosti při navazování strategických závazků s jinou zemí.

Zdá se, že více je Číně nepřijemné rostoucí demokratické spojenectví Indie s Japon-

9. Dalším nástrojem je Fond Nové hedvábné stezky (tj. NSRF, *New Silk Road Fund*).

10. Jde o jeden z hlavních zahraničně-politických iniciativ Baracka Obamy. „Pivot k Asii“ značí strategický obrat amerických zájmů z Evropy a Blízkého východu směrem do oblastí východní Asie.

skem. Jakožto nezanedbatelný regionální aktér a čínský rival by právě Japonsko mohlo mít negativní vliv na sílící čínské postavení v oblasti. Peking se tedy snaží vyrovnávat rostoucí vliv Tokia především na oblast střední i jižní Asie. Do Indie tak proudí finanční podpora z obou těchto zemí a celkově z tohoto postavení profituje. Vzhledem k atraktivitě čínského trhu se tedy Čína částečně spoléhá na to, že za této situace nemá nyní Indie důvod výrazně měnit směr své politiky.

Indie tedy v rámci iniciativy OBOR zaujímá v současnosti spíše pouze pozorovatelskou roli. Kromě zapojení do finančního plánu AIIB není výrazným aktérem projektu. Námořní hedvábná stezka předpokládá zapojení kalkatského přístavu, nicméně její pozemní část Indii prozatím zcela míjí. K nervozitě ze strany Nového Dillí přispívá především síť cest tvořící se kolem jejího pobřeží a propojující státy jako je Pákistán či Srí Lanka, se kterými má Indie poměrně napjaté vztahy. Obavy Indie vyjadřuje i prohlubování přátelství se zeměmi regionu Indického oceánu, konkrétně s Barmou, Íránem a okolními ostrovními státy, i neméně důležitý plánovaný projekt Mausam, který je odborníky často chápán právě jako reakce na iniciativu OBOR. Ačkoli Čína popírá jakýkoli geopolitický přesah iniciativy, posilování vazeb s indickými sousedy a rivalskými státy jí bezesporu do budoucna staví do výhodné strategické a vyjednávací pozice a koresponduje tak se Xiho snem o tzv. „silné Číně“.

5.2 Rok 2014

Roku 2014 se konaly oslavy k 60. výročí zavedení Zhou Enlaiova konceptu 5 principů mírového soužití iniciovaného Čínou, Indií a Barmou. K oslavě této společné politiky se Čína a Indie rozhodly stanovit rok 2014 „rokem indicko-čínského přátelství a vzájemné výměny“. V rámci toho byla naplánována celá řada společných akcí a vzájemných oficiálních návštěv (Renmin wang 2014).

Na konci ledna roku 2014 oficiálně navštívil Indii také japonský premiér Abe Šinzó. Návštěva do budoucna přislíbila mnoho spolupráce. Podepsána byla osmibodová dohoda týkající se cestovního ruchu, telekomunikací, elektrické energie a dalších sfér. Japonsko navíc oznámilo své záměry poskytnout Indii půjčku 2 mld. USD a to především na dokončení výstavby metra v Novém Dillí a zároveň Indii prodat obojživelná letadla (tzv. amfíbie). Abe má rovněž v plánu poskytnout Indii zvýhodněné úvěry na výstavbu infrastrukturního koridoru a vysokorychlostní železnice spojující Nové Dillí s Bombají (DMIC, tj. *Delhi Mumbai Industrial Corridor*)¹¹. Tehdejší indický premiér Manmohan Singh vyjádřil, že vztahy s Japonskem jsou pro Indii zásadní a pozval japonské představitele na společné indo-americké námořní cvičení, které se odehrávalo tentýž rok u Malabarského

11. Japonsko Indii již pomáhá s výstavbou infrastrukturního koridoru spojujícího Čennaí s Bengalúru.

pobřeží. Přislíbeny byly také pokračující dialogy o jaderné spolupráci (Lü 2014a).

Na tyto aktivity s nelibostí pohlíží právě Čína. Oficiální deník *Renmin Ribao* zveřejnil o této státní návštěvě článek s vypovídajícím názvem „Abe finanční podporou diplomaticky vábí Indii (Lü 2014a).“ Článek shrnuje rostoucí počet vzájemných diplomatických návštěv Japonska a Indie na vysoké úrovni a velkou míru japonských úvěrů a investic putujících do Indie v posledních několika letech. Dle článku tato vzájemně výhodná spolupráce poskytuje Indii impuls k nastartování své ekonomiky a Japonsku tak příležitost vystoupit ze své geografické i historické izolace.

Dne 26. května nahradil Manmohan Singha v úřadu premiéra lídr Indické lidové strany (BJP, tj. *Bharatiya Janata Party*) Naréndra Dámodardás Módí. Na slavnostní inauguraci byly pozvány všechny členské země společenství SAARC. Pozvání přijal i srí lanký prezident Mahinda Radžapaksa a pákistánský předseda vlády Naváz Šaríf. Pákistán při této příležitosti propustil několik desítek indických vězňů, většinou rybářů (Xu 2014).

Tři dny po inauguraci premiér Li Keqiang telefonicky poblahopřál svému nově zvolenému indickému protějšku a vyjádřil přání „posílit vzájemnou důvěru“. Módí reagoval, že indická vláda v čele se stranou BJP „přikládá indicko-čínským vztahům velký význam“. Při této příležitosti Módí pozval prezidenta Xi Jinpinga na oficiální návštěvu Indie (Tiezzi 2014b). Ta proběhla v polovině září téhož roku. Poslední takováto návštěva na nejvyšší úrovni se uskutečnila roku 2012 za vlády předešlého čínského prezidenta Hu Jintaa.

Shannon Tiezzi ve svém článku pro platformu *The Diplomat* vyjadřuje (Tiezzi 2014b), že takováto návštěva značí nejen ochotu k rozvíjení vzájemné spolupráce, ale také podporu nově zvolenému režimu. Během svého působení na postu místního předsedy vlády v Gudžarátu navštívil Naréndra Módí Čínu dokonce čtyřikrát a aktivně se podílel na přílivu čínských investic do Indie, přičemž většina z nich putovala právě do svazového státu Gudžarát. Nově zvolené vedení bylo tedy pro Čínu příslibem zlepšení bilaterálních vztahů, které do té doby trpěly jistou vzájemnou podezřívavostí. Li během svého telefonátu taktéž zmínil zájem na pokračujícím budování ekonomického koridoru Bangladéše, Číny, Indie a Myanmaru (tj. BCIM) iniciovaného Čínou. Kromě toho vyjádřil i zájem na zapojení Indie do Námořní hedvábné cesty, v rámci které se má Indie stát významnou součástí pro integraci Číny se západní Asií a dalšími zeměmi směrem na západ¹². Oba tyto projekty v rámci ekonomického profitu korespondují s Módího aspiracemi na ekonomické pozvednutí Indie. Na druhou stranu se Módí zdá být rezolutnější ohledně otázky pohraničních sporů, což podporuje jeho rozhodnutí jmenovat bývalého armádního velitele na pozici federálního ministra pro severovýchodní region. Jak píše autor Jason Burke (Burke 2014), tento rozpor ve vztahu k Číně pramení z Módího rozpolcenosti mezi

12. Do této doby zaměřovala Čína iniciativu OBOR především spíše na členské země ASEAN.

nacionalistickým cítěním a touhou urychlit hospodářský rozvoj země.

Zdá se ale, že Čína v této době stále věří, že její regionální význam podnítl Indii ke vzájemné spolupráci. Tento postoj napovídá i čínský článek navazující na indická média, který nese název „Indická média: Módímu nezbyvá než sklonit hlavu před geopolitickým postavením Číny (Zhonghua wang 2014)“. Dle článku je nutností, aby Módí vzal v úvahu rozdíl v potenciálu mocenského postavení obou zemí (a to jak ekonomického tak i vojenského) a změnil dosavadní politiku vůči Číně.

Před svou návštěvou Indie, která započala 18. září, uveřejnil prezident Xi Jinping v indických novinách *The Hindu* článek (Xi 2014b), ve kterém ocenil Módího vyjádření, že „Čína a Indie jsou dvě těla a jedna duše“ a navázal na něj: „Kombinace ‚světové továrny‘ a ‚světové kanceláře‘ vytvoří nejkonzistentnější výrobní základnu a nejatraktivnější spotřebitelský trh.“ Kromě infrastruktury a výrobního průmyslu zmínil Xi také spolupráci především v oblasti ekonomiky a s tím spojenou iniciativu OBOR (především projekt BCIM) a v neposlední řadě také spolupráci na globální strategické úrovni.

Návštěvě předcházela pětidenní Módího návštěva Japonska, která je mnohdy chápána jako snaha těchto dvou demokratických režimů o vyvažování vzrůstajícího vlivu Číny v Asii. Japonský předseda vlády Šinzó Abe se při této příležitosti zavázal zvýšit veřejné i soukromé investice i dotace v Indii na 33,6 mld. USD v horizontu 5 let. Předpokládalo se, že Xi nabídne Novému Dillí podobné nebo ještě větší částky, což bylo nazíráno jako znamení, že Módí byl schopen využít rivalitu mezi Čínou a Japonskem k maximalizaci zisků pro Indii (BBC News 2014).

Pouhý den před Xi Jinpingovou státní návštěvou informoval Indický deník *Hindustan Times*, že do oblasti jižního Ladákh na LAC vstoupila čínská ČLOA čítající více než 200 vojáků. Armáda zde pomocí jeřábů a buldozerů začala vystavovat silnici. Ačkoli nejsou podobné incidenty v této oblasti nezvyklým jevem, naznačují přetrvávání sporů a to i přes veškerá diplomatická prohlášení o víře v jejich spravedlivé vyřešení. Po dvou týdnech nakonec obě strany svá vojska ze sporného území stáhly.

Existují jisté teorie o souvislosti mezi bilaterálními oficiálními návštěvami a pohraničních incidentech. Obdobná situace se odehrála o rok dříve při příležitosti návštěvy premiéra Li Keqiang v Indii. Čína by se tak mohla snažit o udržení Indie v defenzivní pozici, testování indických obranných sil a vytrvalosti nebo by mohlo jít o nespokojenost s Módího aktuální politikou na mezinárodním poli. Nelibost s jistotou vyvolalo i Módího veřejné odsouzení čínského „expanzivního smýšlení ve stylu 18. století: pronikání do jiných zemí, narušování cizích vod, napadání jiných států a dobývání území (BBC News 2014a)“. V rámci předvolební kampaně Módí navíc pronesl několik připomínek kritizujících jednání Pekingu. V souvislosti s oblastí Arunáčalpradéše například vyjádřil, že „Čína by měla upustit od své expanzivní politiky“. Dle jeho slov je „Arunáčalpradéš integrální

součástí Indie a navždy tak zůstane. Žádná síla nám ji nemůže ukrást (...) Přísahám ve jménu této půdy, že nikdy nedovolím, aby tento stát zmizel, zhroutil se nebo se před někým sklonil.“ Peking na prohlášení reagoval slovy, že „si přeje rozvíjet dobré přátelské vztahy se svými sousedy a řešit relevantní spory a odlišnosti skrze dialogy a konzultace,“ nicméně odmítl obvinění z jakýchkoli expanzivních tendencí (Jayasekera 2014).

Během oficiální prezidentské návštěvy bylo podepsáno 12 dohod, mezi nimiž bylo zřízeno 2 průmyslových parků a příslib čínských investic (Upadhayaya 2014). Pro indickou stranu byla návštěva však spíše zklamáním. Čína sice zmínila investice ve výši 100 mld. USD, nicméně pouze 20 mld. USD se zavázala zrealizovat v horizontu 5 let (BBC News 2014a). Indický profesor čínských studií v Centru pro asijská studia při Univerzitě Jawaharlal Nehrú, Srikanth Kondapalli, vyjádřil, že důvodem mohou být rozdílné aspirace obou stran. Zatímco Módí totiž usiluje o generování pracovních míst pro Indii, čínské společnosti si v případě investic v zahraničí běžně vozí vlastní pracovní sílu (Upadhayaya 2014).

Vztahy s Čínou jsou pro Nové Dillí určitým dilematem. Na jedné straně stojí příležitosti k získání investic a významné obchodní spolupráce, nicméně na druhé straně je Čína v Indii často vnímána jako větší existenciální hrozba než Pákistán. Je to totiž jediná s Indií přímo sousedící velmoc, se kterou navíc byla již Indie v minulosti ve válečném stavu (Burke, Branigan 2014).

K významnému posunu ve vztazích došlo tento rok mezi Indií a USA. Naréndra Módí měl od roku 2005 v důsledku incidentu v Gudžarátu zakázaný vstup do USA. Začátkem roku 2014 byl však tento zákaz zrušen a Barack Obama pozval nově jmenovaného indického premiéra k návštěvě Washingtonu „k dalšímu posílení vzájemných vztahů“ (Burke 2014). Na příští rok byla potom naplánována oficiální návštěva Obamy v Indii. Módího proaktivní počáteční politika tedy prozrazuje pozoruhodně vyvážený přístup ke vztahům se světovými mocnostmi.

Rok 2014 byl tedy formován nástupem nového vedení na post premiéra Indické republiky a nesl se tak v duchu diplomatického utváření bilaterálních vztahů. Obě země oficiálním setkáním na nejvyšší úrovni stvrdily svou vůli v pokračujícím prohlubování vzájemné spolupráce, avšak obě taktéž cíleně demonstrovaly své geostrategické možnosti. V případě Indie šlo o Módího návštěvu Japonska, která předcházela návštěvě prezidenta Xi Jinpinga v Novém Dillí. Módí tak ubezpečil Tokio o svém úmyslu pokračovat i nadále v přátelské spolupráci a zároveň vyslal Pekingu signál o svých možnostech v mezinárodním kontextu. Na druhou stranu dala Čína Indii jasně najevo svůj přetrvávající postoj vůči pohraniční otázce, když pouhý den před oficiální prezidentskou návštěvou vstoupila vojska ČLOA na sporné území Ladákh.

5.3 Rok 2015

V únoru roku 2015 vydala čínská vláda vůči Indii prohlášení týkající se pohraničních sporů, které navázalo na události předchozího roku. Hlavním poselstvím projevu bylo, že postoj Pekingu vůči této problematice je od počátku jasný a neměnný. Deník *Renmin Ribao* zveřejnil oficiální prohlášení náměstka ministra zahraničí ČLR Liu Zhenmina (Renmin wang 2015b): „Čínská vláda nikdy neuznala svévolné indické založení tzv. provincie ‚Arunáčalpradéš‘. Indie setrvává v umisťování vůdců do sporné oblasti, poškozují čínskou teritoriální integritu a práva.“ Liu Zhenming s tímto jednáním vyjádřil silné znepokojení a nesouhlas Číny.

Roku 2015 ČLR a Indie oslavily 65. výročí od navázání oficiálních diplomatických vztahů a mezi oběma zeměmi proběhla celá řada významných návštěv na vysoké úrovni. Navzdory tomu vedla však první oficiální zahraniční návštěva čínského prezidenta v roce 2015 do Pákistánu. Návštěva se měla uskutečnit již předešlý rok, nicméně v důsledku protivládních protestů v Pákistánu byla odložena a Xi místo toho odcestoval do Indie. Cesta do Islámábádu byla proto často vnímána jako snaha Číny ujistit Pákistán o pokračujícím partnerství (The Indian Express 2015a). Indická média se touto návštěvou podrobně zabývala. V centru pozornosti stála především smlouva na 46 mld. USD¹³, které se Čína zavázala poskytnout na výstavbu Čínsko-pákistánského ekonomického koridoru (CPEC, tj. *China-Pakistan Economic Corridor*). Tento energetický a infrastrukturní projekt je součástí čínské iniciativy OBOR a měl by prostřednictvím komplexní sítě cest, železnic, ropovodů a plynovodů propojit 3 000 km dlouhý úsek mezi pákistánským hlubokomořským přístavem Gwadar v Arabském moři a čínskou autonomní oblastí Xinjiang. Indie na tyto plány pohlíží s obavami. Nejenže koridor CPEC poskytne Číně přímý přístup k Indickému oceánu, ale dle indických médií taktéž napomůže „rozšířit vliv komunistického giganta na indické sousedy (The Indian Express 2015b).“ Čína tímto způsobem posiluje vliv na svého strategického partnera a udržuje tak Indii v určitém napětí. V širším kontextu tak zároveň demonstruje své možnosti pro případ, že by se Indie rozhodla prohloubit svou kooperaci s některými pro Čínu rivalitními zeměmi.

Na konci roku došlo však k průlomům a indický premiér Naréndra Módí na cestě z Afghánistánu rovněž osobně navštívil Pákistán a setkal se s tammím předsedou vlády Naváz Šarífem. Jednalo se o první takovou návštěvu od roku 2004. Jednáno bylo především o zlepšení spolupráce v rámci boje proti chudobě, zintenzivnění kulturní výměny a oboustranné snahy o mírový stav (Xun 2015). Čína se k tomuto dění oficiálně vyjádřila, že zlepšování vztahů mezi Indií a Pákistánem je přínosem pro mír, stabilitu a rozvoj regionu a tudíž na něj nahlíží zcela pozitivně (Renmin wang 2015a).

13. Tato částka finančně převyšuje americké investice plynoucí do Pákistánu za poslední desetiletí.

V polovině května premiér Módí navázal na loňskou návštěvu prezidenta Xi Jinpinga a uskutečnil třídní cestu po Číně, která započala ve městě Xi'an. Kromě utužování vzájemného přátelství byla projednávána i spolupráce na zlepšování klimatických podmínek. V rámci návštěvy bylo také vydáno společné 41-bodové prohlášení zahrnující příslib prohlubování vzájemné důvěry a spolupráce, udržování pravidelných diplomatických návštěv na vysoké úrovni, zřízení dalších generálních konzulátů (konkrétně v indické Čennaí a v čínském Chengdu) a v neposlední řadě příslib spolupráce na vyřešení sporů týkajících se vytyčení společných hranic. Dále byla naplánována společná protiteroristická cvičení a jednání dalo také vzniknout regionálnímu fóru pro vzájemnou spolupráci, jehož první setkání se uskutečnilo hned při této příležitosti v Pekingu. Čína taktéž přislíbila Indii podporu pro vstup mezi členské země SCO a vybídla ji k větší spolupráci s Asijsko-pacifickým hospodářským společenstvím (APEC, tj. *Asia-Pacific Economic Cooperation*) (Renmin wang 2015d).

Vzápětí po této návštěvě odjel naopak čínský vicepremiér, Zhang Dejiang 张德江, do Nového Dillí, kde se setkal s indickým prezidentem Mukherdžím, premiérem Módím a viceprezidentem Mohammad Hamid Ansarím. Poté na začátku listopadu přijel do Indie čínský viceprezident Li Yuanchao 李源潮, který se zde setkal s premiérem Módím. Nedlouho nato pak indický ministr vnitra Manmóhan Singh navštívil ústředí pekingské vlády Zhongnanhai. Kromě toho proběhlo několik dalších oficiálních návštěv na nižších úrovních.

V první polovině července absolvoval Narédra Módí cestu po 5 zemích střední Asie. Cílem bylo především utužit vzájemnou energetickou¹⁴ a obchodní spolupráci. Důležitými sektory ve vztahu Indie s těmito zeměmi je však i hornictví, hutnictví, zemědělské produkty, farmaceutické produkty, textilní a chemický průmysl ad. (Song 2015). Dne 6. července započal indický premiér svou diplomatickou cestu v Uzbekistáně, odkud pokračoval do Kazachstánu a poté do Ruska, kde proběhl summit společenství BRICS a 15. zasedání rady organizace SCO. Následně Módí navštívil Turkmenistán, Kyrgyzstán a celá cesta byla zakončena v Tádžikistáně. Někteří indická média zmínila, že společným primárním cílem Módího politiky ve všech těchto zemích je zvýšit přítomnost Indie v regionu a naopak potlačit vzrůstající vliv Číny, která do této oblasti za posledních 10 let investovala více než 33 mld. USD (Renmin wang 2015c). Oproti tomu indické investice do této oblasti nedosahují ani 1,5 mld. USD. Země střední Asie jsou navíc důležitou geostrategickou součástí plánů čínské iniciativy OBOR, což je pro Indii také důvodem ke zvážení své účasti na projektu. Indický ministr zahraničí, Subrahmanyam Jaishankar, se vyjádřil, že „spolupráce Číny a Indie na iniciativě OBOR nyní vstupuje do fáze věcné diskuze (Song 2015)“.

14. Předmětem spolupráce v rámci energetiky se stala především ropa a zemní plyn.

5.4 Rok 2016

Rok 2016 byl v Novém Dillí oficiálně zahájen jako „Rok čínského turismu“. Za předešlý rok 2015, který byl v Číně naopak vyhlášen „Rokem indického turismu“, dosáhl podle statistiky Čínského turistického úřadu počet návštěvníků mezi oběma zeměmi 900 000, přičemž indických turistů směřujících do Číny bylo čtyřikrát více než čínských do Indie. Vzhledem k obrovskému populačnímu potenciálu obou zemí Čína i Indie doufají, že v roce 2016 počet turistů překročí 1 milion. Obě tyto akce jsou výsledkem setkání prezidenta Xi Jinpinga s představiteli indické vlády roku 2014 v Novém Dillí. Loňský rok uspořádala Indie v Číně sérii propagačních akcí a začala čínským turistům vydávat elektronická víza. Čínský turistický marketing v roce 2016 spustil po celé Indii sadu propagačních videí, zvláštní reklamy na hlavních indických webových stránkách i v médiích a čínští zástupci se zúčastnili mnoha indických turistických veletrhů. Čínská strana taktéž pozvala indické obchodní a mediální zástupce a vytvořila pro indickou klientelu turistické zájezdy přímo na míru. Pro zjednodušení vyhledávání čínských turistických zajímavostí, tras a gastronomických možností, vznikly také relevantní webové stránky v anglickém jazyce (Song 2016).

Tento rok se pro Indii ukázal také jako významný z hlediska aktérství v mezinárodních organizacích. Dne 26. února proběhlo v jihoafrickém Johannesburgu 31. zasedání členů komise pro Indický oceán¹⁵. Během jednání byla schválena rezoluce o přijetí Číny jakožto prvního pozorovatelského člena komise. V důsledku toho byly přijaty plány na výstavbu cest v rámci iniciativy OBOR a prohloubení spolupráce ve sférách infrastruktury, ekonomiky, obnovitelných zdrojů energie, zemědělství a turismu (Li 2016).

Ve dnech mezi 24. a 27. květnem navštívil Čínu indický prezident Pranab Mukherdží. Postupně se setkal se všemi nejvyššími představiteli ČLR a obě země si vzájemně potvrdily i nadále pokračující spolupráci. Zdůrazněna byla především potřeba budování vzájemné důvěry, zachování strategické spolupráce a propojení indické Look East Policy a čínské iniciativy OBOR. Prezident Mukherdží navíc vyjádřil svému čínskému sousedovi vděk za podporu při vstupu Indie a Pákistánu do organizace SCO (Hua 2016). V rámci rozhovorů byl projednáván také slibně se vyvíjející potenciál ekonomické a obchodní spolupráce napříč různými sektory. Mukherdží rovněž zmínil, že za nejdůležitější součást indicko-čínských vztahů vnímá právě ekonomické vazby a ve svém projevu nabádal Čínu k využití tohoto obchodního potenciálu naplno (The Economic Times 2016). Přislíbil příznivé prostředí pro čínské investice a vyjádřil přání růstu objemu FDI směřujících z Číny do Indie. Dalším cílem Indie je i větší otevření čínského trhu pro indické produkty a služby, čímž by se vyrovnal bilaterální obchod, který v tomto smyslu v součas-

15. Tato mezivládní organizace vznikla roku 1982 v ostrovním státě Mauricius a původně čítala 5 regionálních afrických ostrovů: Madagaskar, Mauricius, Komory, Réunion a Seychely.

nosti funguje spíše ve prospěch čínské strany. Jednalo by se především o farmaceutické výrobky, IT služby a produkty zemědělství (The Hindu 2016).

Během návštěvy indický prezident také definoval kroky nutné pro budoucí perspektivní indicko-čínské vztahy (The Economic Times 2016). Posílení vzájemných vazeb a spolupráce by se dle něj mělo uskutečnit prostřednictvím posílení politické komunikace a hledání způsobu překlenutí vzájemných rozdíků. Tato rétorika naráží především na pohraniční rozepře: „Obě strany by měly spolupracovat s cílem dosáhnout toho, že nebudeme zatěžovat budoucí generace našimi nevyřešenými spory.“ V rámci zvýšení vzájemné komunikace Mukherdží v první řadě zdůraznil potřebu posílení kontaktů mezi mladými lidmi obou zemí a to skrze festivaly, digitální technologie, výměnné pobyty apod.

Měsíc poté při příležitosti 16. dvoudenního summitu organizace SCO v Uzbekistánu proběhlo setkání prezidenta Xi Jinpinga s premiérem Módím. Xi indickému premiérovi poblahopřál k plánovanému podepsání smlouvy o přijetí Indie do SCO¹⁶ (Xinhua wang 2016). Indický deník *The Hindu* (Bhattacharjee 2016) uvedl, že Indii se vstupem do této organizace naskytne příležitost k prohloubení spolupráce s členskými zeměmi v oblasti boje proti terorismu a k „rozšíření svého působení ve sdruženích s dominantním postavením Číny v oblasti bezpečnosti, obrany a energetiky.“ Americká platforma *The Diplomat* (Putz 2016) poukazuje, že to, že Indie mluví o SCO jako o „sdružení s dominantním postavením Číny“ napovídá, jakým způsobem Nové Dillí nazírá na hierarchii v organizaci.

Indická média oproti tomu věnovala v rámci této události více pozornosti snaze indického premiéra Módího přesvědčit čínského prezidenta k podpoře vstupu Indie do Skupiny jaderných dodavatelů (NSG, tj. *Nuclear Suppliers Group*)¹⁷ (Bhattacharjee 2016). Mnoho států včetně Ruska a USA vyjádřilo souhlas s přijetím Indie do organizace, nicméně Čína a několik dalších zemí (např. Irsko, Rakousko a Nový Zéland) tento vstup prozatím blokují. Jakožto oficiální odůvodnění Čína uvádí, že Indie by neměla získat členství v NSG, jelikož dosud nepodepsala téměř univerzální *Smlouvu o nešíření jaderných zbraní* (NPT, tj. *Non-Proliferation Treaty*) (Shubhajit 2016)¹⁸. Rada guvernérů Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) však roku 2008 schválila Indii výjimku, v rámci které indická vláda přislíbila otevření části svých jaderných zařízení inspekcím

16. Vstup Indie a Pákistánu do organizace je první změnou ve struktuře členů od roku 2001. Tehdy původní organizace s názvem Šanghajská pětka přivítala od svého založení jako prvního nového členu Uzbekistán a zároveň poté přijala i nové jméno: Šanghajská organizace pro spolupráci.

17. NSG byla založena r. 1974 v reakci na indický jaderný test a v současnosti čítá 48 členů. Tato organizace slouží primárně k prevenci proliferace ZHN pomocí kontroly importu a exportu materiálu, vybavení a technologií, které by mohlo případně sloužit k výrobě nukleárních zbraní.

18. Mezinárodní smlouva NPT vznikla roku 1970 ve snaze zabránit šíření jaderných zbraní mimo pětici stálých členů Rady bezpečnosti OSN. V rámci této dohody se státy disponující jadernými zbraněmi zavázaly k jejich zničení a ty ostatní k tomu, že se jí nebudou snažit získat.

MAAE¹⁹ a zavázala se, že nebude dodávat jaderné materiály a technologie jiným státům. Výměnou za to bylo Indii zrušeno embargo na výměnný obchod jaderných technologií a materiálu se zeměmi, které na dohodu NPT přistoupily (Beránek 2010). Zklamaní indičtí představitelé prohlásili, že existuje „jedna země, která Indii neustále a vytrvale klade překážky“, čímž zcela zřetelně nepřímě odkazovali ke svému čínskému sousedovi (Shubhajit 2016).

Ze strany indických médií zaznívají názory, že čínská strana se k tomuto tématu staví stylem *quid pro quo*. Na počátku června byla totiž Indie oficiálně přijata mezi členy Kontrolního režimu raketových technologií (MTCR, tj. *Missile Technology Control Regime*)²⁰. Indický deník *The Times of India* uvedl (Neelakantanl 2016), že blokování vstupu Indie do organizace NSG může být důsledkem faktu, že Čína již více než 10 let právě o toto členství neúspěšně usiluje.

Oba hlavní představitelé Číny a Indie si při příležitosti tohoto setkání taktéž přislíbili účast na nastávajících mezinárodních summitech. Setkali se však ještě předtím v červnu, kdy indické přístavní město Višákhapatnam hostilo Mezinárodní námořní přehlídku. Na tuto událost bylo v rámci zvýšení vzájemné důvěry pozváno mnoho významných zahraničních hostů včetně představitelů Číny, Japonska a USA. Právě čínská přítomnost byla dle indických komentátorů pozitivním prvkem symbolizujícím snahu kooperovat především v Indickém oceánu (Security Outlines, 2016).

V září se oba hlavní představitelé Číny a Indie, tj. Xi a Módí, měli rovněž možnost setkat na 11. zasedání mezinárodní organizace G20, které se uskutečnilo v čínském městě Hangzhou. Záhy poté v polovině října hostila Indie ve městě Goa 8. ročník každoročního summitu členů BRICS²¹. Kromě samotného zasedání, které proběhlo ve dnech 15. až 16. října, iniciovala Indie také první ročník pětidenního filmového festivalu BRICS, jedenáctidenního BRICS U-17 poháru v kopané a třídního obchodního veletrhu BRICS. Veletrh se konal v Novém Dillí ve dnech 12. až 14. října, tj. těsně před započatím samotného summitu. Čína se této události nezúčastnila, což bylo v indických médiích označeno za urážku.

Tato neshoda však nebyla jediná, vzájemné vztahy byly narušeny již od počátku měsíce, kdy Indie znovu vznesla OSN návrh na zařazení pákistánského zakladatele a vůdce teroristické skupiny Jaish-e-Mohammed, Masood Azhara, na seznam OSN oficiálně označených teroristů. Příčinou této snahy je především útok na indický parlament z roku 2001 a na leteckou základnu Pathankot roku 2016, za které Indie přikládá zodpověd-

19. Otevření pouze některých a navíc samotnou Indii zvolených jaderných zařízení ke kontrole bylo a je předmětem skepsí některých kritiků.

20. Jedná se o neformální a dobrovolné ujednání zemí, které vzniklo v roce 1987 na pozadí narůstajícího rizika šíření raketových technologií. MTCR představuje soubor kontrolních opatření týkajících se technologií, které jsou klíčové pro vývoj a výrobu raketových nosičů ZHN (MZV ČR 2006).

21. Následující rok převezme předsednictví BRICS Čína.

nost právě Masood Azharovi (Roche 2016). Tento zápis by umožnil uvrhnout na Azhara sankce ve formě zmrazení majetku a zákazu cestování. Čína spolu s Velkou Británií již roku 2009 využily jako stálí členové RB OSN své právo veta a tuto indickou iniciativu blokovaly. V říjnu tohoto roku měla platnost bojkotu vypršet, nicméně Čína – již jako jediná země z patnáctičlenné komise (stálých i nestálých členů) – se rozhodla přiklonit na stranu Pákistánu a platnost bojkotu prodloužit o další 3 měsíce. Mluvčí ministerstva zahraničí ČLR zdůvodnil, že „rada by měla dodržovat přední zásady objektivitu, nestrannosti a profesionality, zakládat svá rozhodnutí na spolehlivých důkazech a rozhodovat na základě konsenzu členů Rady bezpečnosti (Roy 2016).“ Čínské veto „poskytne více času Radě záležitost projednat a zainteresovaným stranám k dalším debatám.“

Indická média spekulují o několika důvodech, které za čínským vetem mohou stát ve skutečnosti. Zmiňují například skutečnost, že Čína o svém pákistánském sousedovi mluví jako o „příteli do každého počasí“ a není v jejím zájmu si tyto vztahy nikterak narušit. Indie je navíc z čínského pohledu často vnímána jako soupeř a tímto způsobem je udržována v zajetí problémů jihoasijského regionu, kam je nucena primárně soustředit svou pozornost. Dalším důvodem by mohla být podpora, které se těší Čína ze strany Pákistánu v organizacích jako je Organizace islámské spolupráce (OIC, tj. *Organisation of Islamic Cooperation*) či Hnutí nezúčastněných zemí (NAM, tj. *Non-Aligned Movement*), ve kterých jinak nemá své zastoupení. V minulosti se Pákistán například postavil na stranu Číny v OIC a to v rámci kritiky Pekingu za tvrdé zákroky proti ujgurské menšině v provincii Xinjiang či v případě NAM, kde se jednalo o kritiku čínských aktivit v Jihočínském moři. Jako další důvod indická média zmiňují současné prohlubování vztahů mezi Indií a USA, které se takto snaží o vytvoření spojení jako protiváhy vůči rostoucímu vlivu Číny v Asii. Důvodem však může být i vyjádření nespokojenosti Pekingu s azylem, který indická vláda poskytla tibetskému dalajlámovi či například fakt, že Pákistán je na rozdíl od Indie součástí čínského plánu na výstavbu iniciativy OBOR a je tudíž v tomto ohledu pro Peking strategicky důležitější udržet si dobré vztahy právě s Islámábádem (Roche 2016).

Mezi indickým lidem se ozývaly hlasy prohlašující čínské veto za projev tiché podpory Pákistánu a v důsledku toho volaly po bojkotu čínského zboží. Tento návrh získal podporu od členů vládnoucí Indické lidové strany, nicméně její hlavní představitel, premiér Módí, se rozhodl pragmaticky soustředit spíše na zlepšení obchodních vztahů s Čínou než na jejich narušování (Jain 2016).

V rámci vztahů Indie a Číny v multilaterálních organizacích hraje velkou roli taktická žádost Indie o začlenění mezi členské státy stálé RB OSN. Čína je v současnosti jedinou zemí, která Indii prozatím nevyjádřila plnou podporu. Platforma *The Diplomat* (Kaura 2016) jako příčiny zmiňuje pravděpodobné narušení vztahů s Pákistánem, kterému by se Čína vystavila. Dále pak ohrožení svého vlastního současného statusu a prestiže v rámci

zemí třetího světa a v neposlední řadě i náklonnost Indie vůči Japonsku, které se rovněž uchází o členství ve stálé RB OSN. Indické zklamání je ještě umocněno skutečností, že Čína je v RB OSN jedinou asijskou a rozvojovou zemí disponující právem veta. Dle indických diplomatů, odmítl Nehru v rámci své idealistické vize o asijské solidaritě v 50. letech návrh USA na převzetí křesla ve stálé RB OSN namísto Taiwanu a podporoval v převzetí právě Peking.

Rok 2016 se tedy stal významným rokem z hlediska aktérství Indické republiky v nejrůznějších mezinárodních organizacích. Čína podpořila přijetí Indie a Pákistánu do organizace SCO, což byl z ekonomického i strategického hlediska všestranně výhodný tah. To už se nicméně netýká případu žádostí Indie o vstup do organizace NSG či stálé RB OSN. O vstup do NSG žádá od května roku 2016 rovněž i Pákistán, nicméně jeho žádost je mnoha členskými zeměmi blokována a to především z důvodu dodávání technologií a potřebných informací k vývoji jaderného programu do Íránu, Libye a Severní Koreji²². Jedno z výrazných možných vysvětlení je tedy snaha Číny zachovat si dobré vztahy s Pákistánem a nepodporovat Indii ve vstupu do organizace, kde bylo prozatím Pákistánu členství odepřeno. I v případě rozšíření řad účastníků stálé RB OSN je právě Pákistán jedním z nejhlasitějších odpůrců. V obou případech by se nicméně dalo taktéž mluvit o snaze Číny chránit si v rámci těchto společenství svou pozici lídra asijského regionu. Jednání Pekingu v případě zmíněného Masood Azhara je všeobecně rovněž vnímáno jako vstřícné gesto Pekingu vůči čínsko-pákistánskému přátelství.

22. Toto počínání je spojováno zejména se jménem vedoucí osobnosti pákistánské jaderného programu, Dr. Abdul Quadeer Khana. Čína však hájí Pákistán slovy, že nešlo o jednání korespondující s politikou Islámábádu, nicméně o soukromý Khanův počin (Xingchun 2016).

6 Závěr

Slovy autora Zhiqun Zhu (Zhu 2011, s. 7) Čína a Indie zažívají jakýsi „syndrom blízkých sousedů“, kdy staré neshody zůstávají nevyřešeny, zatímco se rodí stále nové. Obě jsou to největší rozvojové země, které sdílejí řadu společných zájmů stejně jako problémů. Jsou si vzájemnými přáteli a současně i konkurenty a to především ve sféře tržní ekonomiky a zahraničních investic. Dále potom v rámci působení v mezinárodních organizacích a v oblasti sféry vlivu v asijsko-africkém regionu. Zde se jedná zejména o Indický oceán a Asijsko-tichomořský region, kde mají obě země své pragmatické zájmy a to primárně ve formě zabezpečení námořních cest, zajištění energie a nerostných surovin, dále posilování své *soft power* na regionální státy a s tím související budování výhodných geostrategických bodů v rámci projektů jako je „šňůra perel“, OBOR či Mausam.

Citlivými tématy, které dodnes výrazným způsobem ovlivňují bilaterální vztahy těchto dvou mocností, jsou především dlouhotrvající a dodnes nevyřešená otázka tibetské exilové vlády sídlící v indické Dharamsale a napětí vyvolávající i prohlubující se vztahy Nového Dillí s Taipeij. Jedním z nejpálčivějších problémů jsou však v současnosti pohraniční spory o oblasti Arunáčalpradéš a Aksai Čin, které se odrážejí do mnoha aspektů vzájemných vztahů. Ačkoli Indie není přímým aktérem územních konfliktů v Jihočínském moři, promítá se i tento spor do čínsko-indických pohraničních rozepří. Čína si je vědoma, že za předpokladu vzdá-li se tamních ostrovů, zintenzivní Indie své snahy o oficiální získání právě těchto dvou výše zmíněných území. Na druhou stranu, zaujme-li Čína k otázce Jihočínského moře agresivnější postoj, vžene ostatní aktéry do intenzivnější spolupráce právě s Indií.

Čína i Indie jsou největšími rozvojovými zeměmi aspirujícími na pozici lídra v asijském regionu. Po hospodářské stránce Indie v současnosti nedisponuje potřebnými prostředky k získávání či ovlivňování jiných států jako je tomu v případě Číny, nicméně pro mnoho zemí má potenciál rychle se rozvíjející demokratické mocnosti s výhodnou strategickou pozicí. Nové Dillí se v globálním kontextu vždy snažilo vystupovat jako neutrální aktér. Od nástupu nového premiéra Naréndra Módího do funkce však indická politika začíná využívat svého potenciálu a více se profilovat. To se projevuje zejména diplomatickým balancováním Indie mezi jejími kontinentálními partnery – Ruskem a Čínou – na jedné straně a námořními partnery – USA a Japonskem – na straně druhé. Pro Módího vládu je však stále důležitá prezentace vyvážené diplomacie. Rusko-indické přátelství založené primárně na energetice a vojenství tak vyvažuje vztahy s USA a Japonskem, které jsou pro Indii zase významné zejména z hlediska investic, technologií a bezpečnostní strategie v námořních vodách.

Již od počátku Módího působení ve funkci premiéra Indie jeho diplomatické cha-

risma výrazně napomáhá k formování přátelství na mezinárodní scéně. Po více než deseti-leté pauze, která byla následkem Gudžarátského masakru, se opět výrazně oteplily vztahy s USA a díky Módího osobním konexím s japonským předsedou vlády, Šinzó Abem, byly prohloubeny i vztahy s Tokiem. Navzdory nově podepsané indicko-americké dohodě LEMOA však Módí ke spokojenosti Číny stále zachovává politiku vyvážené diplomacie. To se promítlo například do odmítnutí společných americko-indických námořních hlídek v Indickém oceánu a Asijsko-pacifickém regionu, dále zamítnutí amerického návrhu na vybudování stálých vojenských základen na území Indie a v neposlední řadě se Nové Dillí v rámci trilaterálního komuniké postavilo proti internacionalizaci konfliktů v Jihočínském moři. Zdá se tedy, že čínskou vládu toto přátelství nechává prozatím relativně klidnou. Kooperace Indie s Japonskem je oproti tomu založena primárně na infrastrukturních projektech a investicích, kterými Tokio výrazně podporuje indickou ekonomiku. S tímto se Čína vypořádává pomocí atraktivity vlastního trhu a vlastní finanční a technologické podpory Indie, zejména v oblasti výstavby vysokorychlostních železnic. Nové Dillí z tohoto mezinárodního soupeření o svou přízeň profituje a zdá se, že nemá důvod se přiklánět na jednu či druhou stranu a ohrozit tak svou výhodnou geopolitickou pozici.

Nacionální cítění však současně roste na obou stranách. Čínský prezident Xi Jinping se od počátku své vlády snaží o utužování vztahů se svými strategickými partnery a všeobecně větší angažovanost na mezinárodním poli. Oficiální čínská rétorika se vůči Indii nese v přátelském duchu nabádání k prohloubení spolupráce a hledání oboustranně výhodných řešení v problematických otázkách. Současně však dává Čína svým jednáním (např. pomocí krátkodobých přesunů vojsk ČLOA na sporná území) Indii demonstrativně najevo svou neústupnost a přetrvávající postoj vůči této problematice.

S odkazem na koncept „silné Číny“ v rámci Xi Jinpingova Čínského snu se i Peking snaží v globálním kontextu vytvořit strategické prostředí pro svůj rozvoj. Jako významný nástroj pro tento účel slouží Číně především budování projektu OBOR, kterým upevňuje své postavení a vytváří opěrné body v blízkosti indického území. Prohlubováním spolupráce se zeměmi v indickém sousedství, které mají s Indií komplikované vztahy, si zajišťuje strategické postavení a případnou výhodnou vyjednávací pozici. Výrazným čínským partnerem je v posledních několika letech především Pákistán, který do velké míry ovlivňuje jednání Pekingu vůči Indii. Tato země je pro Čínu důležitá z hlediska hospodářského koridoru, přístupu k Indickému oceánu a současně jako významný partner poskytující Pekingu do značné míry prim ve vztahu k Indii. Čínská vláda si tedy dává záležet, aby toto přátelství neztratila. To se kromě jiného odráží i v jejím jednání na multilaterálním fóru, kde blokuje vstup Indie do organizace NSG a stálé RB OSN.

Tato práce si kladla za cíl potvrdit či vyvrátit následující hypotézu:

Za vlády Xi Jinpinga dochází k postupnému zlepšování bilaterálních vztahů Číny s jejím indickým sousedem a k zintenzivnění snah o vyřešení dlouholetých teritoriálních sporů. Tyto tendence pramení ze strany Číny především z geopolitické hrozby, kterou pro ni představují prohlubující se indické vazby s Japonskem a USA.

1. Za vlády Xi Jinpinga dochází k postupnému zlepšování bilaterálních vztahů Číny s jejím indickým sousedem:

Na základě celkové situace od nástupu Xi Jinpinga na post prezidenta ČLR je zřejmé, že v současné době nemá Peking žádný zájem na tom výrazným způsobem ohrožit své partnerství s Indií. Navzdory všem rozporům a rozdílům jsou potenciální zisky ze vzájemné kooperace pro obě země stále výhodnější variantou. Pravdou tedy je, že dochází ke komplexnímu zlepšování bilaterálních vztahů obou zemí, což se v nedávné době promítlo kupříkladu na podpoře Číny při vstupu Indie do organizace SCO. Indie naopak vyjádřila svou podporu Pekingu skrze ratifikaci moskevské smlouvy v rámci trilaterálního komuniké, kdy se společně s Čínou a Ruskem postavila proti internacionalizaci konfliktů v Jihočínském moři. Díky komplementárnosti obou ekonomik se prohlubuje i hospodářská a infrastrukturní spolupráce těchto dvou států a výrazně roste i objem vzájemné obchodní výměny.

2. Za vlády Xi Jinpinga dochází k zintenzivnění snah o vyřešení dlouholetých teritoriálních sporů:

Navzdory relativně mírové situaci v pohraniční oblasti se nezdá, že by ze strany Pekingu v posledních letech docházelo k zintenzivnění snah o vyřešení teritoriálních sporů v oblasti Arunáčalpradéše či Aksai Čin. I přes pozitivní rétoriku zaujímá čínská strana stále silně nacionalistický postoj a během zkoumaného období nedošlo v rámci vyjednávání k žádným výrazným posunům.

3. Tyto tendence pramení ze strany Číny především z geopolitické hrozby, kterou pro ni představují prohlubující se indické vazby s Japonskem a USA:

Módího politika vyvážené diplomacie způsobuje, že v mezinárodním kontextu nevnímá Čína svého indického souseda jako přílišnou geopolitickou hrozbu. Prohlubování vztahů Nového Dillí s USA a Japonskem není z čínského hlediska nazíráno s nadšením, nicméně ani s přílišnými obavami. Peking si je vědom potenciálu vlastního trhu a spolu s tím i toho, že Indie nemá z pragmatického hlediska důvod výrazným způsobem měnit kurz své politiky. Čína naopak neváhá prohlubovat své vazby nejen s menšími indickými

sousedy, ale především s Pákistánem, čímž nedráždí Indii pouze z bezpečnostního hlediska, ale i konkrétními zásahy jako je výstavba koridoru CPEC na Indií nárokovaném území Kašmíru.

Výsledkem mé práce je tedy zjištění, že během zkoumaného období vlády současného čínského prezidenta Xi Jinpinga skutečně došlo k postupnému zlepšení vztahů Indie a Číny na bilaterální úrovni. Konkrétně do teritoriálních sporů se nicméně tato tendence nikterak výrazně nepromítla. Zásadním důvodem není ani obava Číny z geostrategického ohrožení vlastní pozice v důsledku sbližování Indie s USA a Japonskem. První část hypotézy se tedy ukázala jako správná, nicméně její zdůvodnění bylo nepřesné.

7 Resumé

This thesis focused on the Chinese diplomatic policy towards the Republic of India. Its main goal was to define Chinese foreign policy tendencies and to find out how they tend to develop during the rule of Xi Jinping. Finally, according to the obtained data to validate or refute hypothesis, which had been set up at the beginning.

Hypotesis: During the government of Xi Jinping (specifically the period from May 2013 to the end of 2016) the bilateral relationship of China and India tends to gradually improve and also the effort to solve the border disputes have grown. That is mainly caused by the Chinese fear of constantly deepening Indian relationship with Japan and the USA, which China considers as a geopolitical threat.

Research methods: Inicially, there was introduced the international position of India and its bilateral relationship with China – the fields of their cooperation and disputes. Secondly, after having examined this theoretical background the thesis focused on the years of Xi Jinping's government. At this part there were mainly (but not exclusively) used the official Chinese journals to describe the Chinese attitude towards India. Finally, the obtained information from this period were analysed and the hypothesis was assessed.

Key words: LAC, Arunachal Pradesh, Aksai Chin, Xi Jinping, Pranab Mukherjee, Narendra Modi

Primární literatura

(ASEAN) ASEAN. *About ASEAN* [online]. [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: <http://asean.org/asean/about-asean/>

(Australian Government 2014) Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade. *East Asia Summit (EAS)* [online]. 2016 [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: <http://dfat.gov.au/international-relations/regional-architecture/eas/pages/east-asia-summit-eas.aspx>

(BBC World Service 2014) BBC World Service. *Country Rating Poll* [online]. 2014 [cit. 2016-10-07].

Dostupné z: <http://downloads.bbc.co.uk/mediacentre/country-rating-poll.pdf>

(BIMSTEC 2014) BIMSTEC. *Overview* [online]. 2014 [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: <http://www.bimstec.org/index.php?page=overview>

(BRICS) BRICS. *Information about BRICS* [online]. [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: <http://brics.itamaraty.gov.br/about-brics/information-about-brics>

(Indian Embassy 2014) Indian Embassy. *India-China Economic Relations* [online]. 2015 [cit. 2016-05-03].

Dostupné z: <http://www.indianembassy.org.cn/DynamicContent.aspx?MenuId=97&SubMenuId=0>

(Ministry of External Affairs, Government of India 2016a) Ministry of External Affairs, Government of India. *Joint Communiqué of the 14th Meeting of the Foreign Ministers of the Russian Federation, the Republic of India and the People's Republic of China* [online]. 2016 [cit. 2016-10-11].

Dostupné z: http://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dt1/26628/Joint_Communicu_of_the_14th_Meeting_of_the_Foreign_Ministers_of_the_Russian_Federation_the_Republic_of_India_and_the_Peoples_Republic_of_China

(Ministry of External Affairs, Government of India 2016b) Ministry of External Affairs, Government of India. *Speech by External Affairs Minister at the inauguration of Raisina Dialogue in New Delhi (March 01, 2016)* [online]. 2016 [cit. 2016-06-10].

Dostupné z: http://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dt1/26432/Speech_by_External_Affairs_Minister_at_the_inauguration_of_Raisina_Dialogue_in_New_Delhi_March_01_2016

(SAARC 2009) SAARC. *About SAARC* [online]. 2009 [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: <http://saarc-sec.org/about-saarc>

(SCO) SCO. *The Shanghai Cooperation Organisation* [online]. 2014 [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: http://eng.sectsco.org/about_sco/

(The Federal Government 2017) The Federal Government. *G20 – a meeting at the highest level* [online]. 2017 [cit. 2017-04-14].

Dostupné z: https://www.g20.org/Webs/G20/EN/G20/Participants/participants_node.html

(UNCTAD 2015) UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). *World Investment Report* [online]. 2015 [cit. 2016-27-04].

Dostupné z: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2015_en.pdf

(Xi 2014a) XI, J.: *Xi Jinping tan zhiguolizheng* 习近平谈治国理政. Foreign Languages Press, 2014.

(Xi 2014b) XI, J.: Xi Jinping zai Yindu meiti fabiao shuming wenzhang 习近平在印度媒体发表署名文章. *Renmin wang*. 2014 [cit. 2017-02-19].

Dostupné z: <http://cpc.people.com.cn/n/2014/0918/c64094-25684408.html>

Sekundární literatura

- (Anderson, Balázs 2016) ANDERSON, W.; BALÁSZ, D.: Why China Isn't Too Worried by Expanding US-India Ties. *The Diplomat* [online]. 2016 [cit. 2017-03-19].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2016/06/why-china-isnt-too-worried-by-expanding-us-india-ties/>
- (Beránek 2010) BERÁNEK, J.: USA s Indií, Čína s Pákistánem - a Brazílie s Íránem? *Deník Referendum* [online]. 2010 [cit. 2017-03-12].
Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/tisk/4529-usa-s-indii-cina-s-pakistanem-a-brazilie-s-iranem>
- (Berenschot 2012) BERENSCHOT, W.: Rioting as Maintaining Relations: Hindu-Muslim Violence and Political Mediation in Gujarat, India. In: Bakonyi, J.; de Guevara B. B. (ed.): *A Micro-Sociology of Violence: Deciphering Patterns and Dynamics of Collective Violence*. Routledge, 2012.
- (Bhattacharjee 2016) BHATTACHERJEE, K.: In Tashkent, Modi engages China on NSG membership. *The Hindu* [online]. 2016 [cit. 2017-03-10].
Dostupné z: <http://www.thehindu.com/news/national/In-Tashkent-Modi-engages-China-on-NSG-membership/article14397139.ece?homepage=true>
- (Bilal 2017) BILAL, S. H.: India Has Nothing to Fear From China's 'Belt and Road'. *The Diplomat* [online]. 2017 [cit. 2017-03-19].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2017/01/india-has-nothing-to-fear-from-chinas-belt-and-road/>
- (Blecha 2011) BLECHA, V.: Současná vojensko-strategická pozice Indie jako nastupující mocnosti. In: Fürst, R. a kol.: *Vzestup Indie a Číny: Přichází asijské století?*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011.
- (Burke, Branigan 2014) BURKE, J.; BRANIGAN, T.: India-China border standoff highlights tensions before Xi visit. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2014/sep/16/india-china-border-standoff-xi-visit>
- (Burke 2013) BURKE, J.: India escalates diplomatic row after consul's arrest and strip-search in US. *The Guardian* [online]. 2013 [cit. 2016-10-25].
Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2013/dec/17/india-diplomatic-row-consul-arrest-new-york>

-
- (Burke 2014) BURKE, J.: Narendra Modi: what does his victory mean for America, China and Pakistan? *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2017-02-17].
Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2014/may/19/narendra-modi-india-election-victory-america-china-world-pakistan>
- (Sinopsis 2016a) Co si Indie myslí o čínské iniciativě „Jeden pás, jedna cesta“. *Sinopsis* [online]. 2016 [cit. 2016-06-10].
Dostupné z: <https://sinopsis.cz/co-si-indie-mysli-o-cinske-iniciative-jeden-pas-jedna-cesta/>
- (Eriksen 2012) ERIKSEN, S. S. a kol.: *India in Africa: Implications for Norwegian Foreign and Development Policies*. NUPI Report, 2012.
- (Foltýn 2011) FOLTÝN, J.: Proč je stále nutné pokládat prognózy „Čindie“ za nejisté. In: Fürst, R. a kol.: *Vzestup Indie a Číny: Přichází asijské století?*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011.
- (Filipský 2008) FILIPSKÝ, J.: *Stručná historie států: Indie*. Libri, 2008.
- (Govindarajan 2016) GOVINDARAJAN, P.: Border Pressure: The Dalai Lama Will Visit Arunachal Pradesh. *The Diplomat* [online]. 2016 [cit. 2016-11-23].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2016/11/border-pressure-the-dalai-lama-will-visit-arunachal-pradesh/>
- (Gupta, Wang 2009) GUPTA, A. K.; WANG, H.: China and India: Greater Economic Integration. *China Business Review* [online]. 2009 [cit. 2016-05-03].
Dostupné z: <http://www.chinabusinessreview.com/china-and-india-greater-economic-integration/>
- (Holman 2003) HOLMAN, J.: Nezávislá Indie. In: Strnad, J.; Filipický, J.; Holman, J.; Vavroušková, S.: *Dějiny Indie*. Nakladatelství Lidové noviny, 2003.
- (Hua 2016) HUA, L.: Xi Jinping tong Yindu zongtong Mukeji juxing huitan 习近平同印度总统慕克吉举行会谈. *Xinhua wang* [online]. 2016 [cit. 2017-03-10].
Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/world/2016-05/26/c_1118939780.htm
- (Huang 2014) HUANG, W.: Shenhua chuantong youyi cujin gongtong fanrong 深化传统友谊 促进共同繁荣. *Renmin wang* [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2014/0911/c1002-25637361.html>

-
- (Press Trust of India 2016) China, Pak ties driven by rivalry with India: US experts. *Press Trust of India* [online]. 2016 [cit. 2016-06-10].
Dostupné z: <http://www.india.com/news/india/china-pak-ties-driven-by-rivalry-with-india-us-experts-1032179/>
- (The Indian Express 2015a) Chinese President applauds Pakistan's anti-terror efforts. *The Indian Express* [online]. 2015 [cit. 2017-03-05].
Dostupné z: <http://indianexpress.com/article/world/asia/chinese-president-applauds-pakistans-anti-terror-efforts/>
- (BBC News 2014) Chinese President Xi Jinping begins India visit. *BBC News* [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-india-29218466>
- (The Indian Express 2015b) Chinese President Xi Jinping to 46 \$sign billion deal with Pakistan. *The Indian Express* [online]. 2015 [cit. 2017-03-05].
Dostupné z: <http://indianexpress.com/article/world/neighbours/chinese-prez-xi-set-to-sign-46-bn-china-pak-economic-corridor-deal/>
- (BBC News 2006) India and China row over border. *BBC News* [online]. 2006 [cit. 2016-10-07].
Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/6145866.stm
- (Global Security 2016) India China Border Dispute. *Global Security* [online]. 2016 [cit. 2016-10-06].
Dostupné z: http://www.globalsecurity.org/military/world/war/india-china_conflicts.htm
- (NDTV 2015) India-China Trade Has Potential Worth US \$80 Billion in 2015: Industry Lobby. *NDTV* [online]. 2015 [cit. 2016-05-03].
Dostupné z: <http://www.ndtv.com/india-news/india-china-trade-has-potential-worth-us-80-billion-in-2015-industry-lobby-1225157>
- (Indian Mission to ASEAN, Jakarta 2016) Indian Mission to ASEAN, Jakarta. *East Asia Summit*. [online]. 2016 [cit. 2016-11-03].

Dostupné z: <http://ptisweb.com/indmissionasean/index.php/india-eas/6-east-asia-summit>

(The Hindu 2016) India woos Chinese investors, promises conducive environment. *The Hindu* [online]. 2015 [cit. 2016-06-08].

Dostupné z: <http://www.thehindu.com/news/national/pranab-mukherjees-china-visit-india-woos-chinese-investors-promises-conducive-environment/article8644506.ece>

(Jain 2016) JAIN, M.: Indians want to #BoycottChina but Prime Minister Modi wants just the opposite – more trade. *Scroll.in* [online]. 2016 [cit. 2017-03-17].

Dostupné z: <http://scroll.in/article/819189/indians-want-to-boycottchina-but-prime-minister-modi-wants-just-the-opposite-more-trade>

(Jayasekera 2014) JAYASEKERA, D.: India: BJP PM candidate Modi makes provocative anti-China speech. *World Socialist Web Site*. [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].

Dostupné z: <http://www.wsws.org/en/articles/2014/02/27/modi-f27.html>

(Sinopsis 2016b) Jedno pásmo, jedna cesta. *Sinopsis*. [online]. 2016 [cit. 2016-11-03].

Dostupné z: <https://sinopsis.cz/sinopsis/jedno-pasmo-jedna-cesta/>

(Jha 2014) JHA, S.: Xi Jinping in India: A Breakthrough in Relations? *The Diplomat* [online]. 2014 [cit. 2016-06-06].

Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/09/xi-jinping-in-india-a-breakthrough-in-relations/>

(Ji 2014) JI, M.: Lengque Nanhai wenti cai youli yu “Yataimeng” de shixian 冷却南海问题才有利于“亚太梦”的实现. *Guandian Zhongguo* [online]. 2014 [cit. 2016-11-03].

Dostupné z: http://opinion.china.com.cn/opinion_4_114904.html

(Kampfová 2015) KAMPFOVÁ, S.: *Geopolitické soupeření Indie a Číny v regionu Indického oceánu*. Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, 2013.

(Kaura 2016) KAURA, V.: China on India’s UNSC Bid: Neither Yes Nor No. *The Diplomat* [online]. 2015 [cit. 2017-03-17].

Dostupné z: <http://thediplomat.com/2015/06/china-on-indias-uns-bid-neither-yes-nor-no/>

-
- (Khandekar 2014) KHANDEKAR, G.: Modi's Foreign Policy Mantra: geoeconomics, regional hegemony, global aspirations. *Fride* [online]. 2014 [cit. 2016-06-04].
Dostupné z: http://fride.org/download/PB_17_Modi_Foreign_Policy.pdf
- (MZV ČR 2006) Kontrolní režim raketových technologií. *MZV ČR* [online]. 2006 [cit. 2017-03-12].
Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/kontrola_exportu_zbrani/mezinarodni_spoluprace/kontrolni_rezim_raketovych_technologii.html
- (Kopecký, Lídl, Rezková, Vodrážka 2016) KOPECKÝ, V.; LÍDL, V.; REZKOVÁ, A.; VODRÁŽKA, M.: Nová Hedvábná cesta: výzvy a příležitosti. *AMO* [online]. 2016 [cit. 2016-11-03].
Dostupné z: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/03/amocz_RP_1_2016_web.pdf
- (Kuhn 2013) KUHN, R. L.: Xi Jinping's Chinese Dream. *New York Times* [online]. 2013 [cit. 2017-02-02].
Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2013/06/05/opinion/global/xi-jinpings-chinese-dream.html>
- (Renmin wang 2013a) Kuoda gongtong liyi tisheng zhongyin guanxi 扩大共同利益提升中印关系. *Renmin wang* [online]. 2013 [cit. 2016-10-21].
Dostupné z: <http://www.people.com.cn/24hour/n/2013/0316/c25408-20808965.html>
- (China Daily 2013) Li Keqiang dida Yisilanbao dui Bajisitan jinxing zhengshi fangwen 李克强抵达伊斯兰堡对巴基斯坦进行正式访问 *Journal Cheng Pou* [online]. 2013 [cit. 2016-10-24].
Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/hqzx/2013-05/22/content_16520998.htm
- (Li 2016) LI, Z.: Zhongguo chengwei Yinduyang weiyuanhui shou ge guanchayuan 中国成为印度洋委员会首个观察员. *Renmin wang* [online]. 2016 [cit. 2017-03-15].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n1/2016/0229/c1002-28159493.html>
- (Lü 2014a) LÜ, P.: Anbei jin yuan waijiao lalong Yindu 安倍金援外交拉拢印度. *Renmin wang* [online]. 2014 [cit. 2017-02-16].

-
- Dostupné z: <http://finance.people.com.cn/n/2014/0128/c1004-24247202.html>
- (Lü 2014b) LÜ, P.: „Dongxiang zhengce“ tazhan Yindu waijiao kongjian “东向政策”拓展印度外交空间. *Renmin wang* [online]. 2014 [cit. 2016-10-26].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2014/0315/c1002-24641791.html>
- (Lü 2013a) LÜ, P.: Meiguo fuzongtong Baideng fang Yindu 美国副总统拜登访印度. *Renmin wang* [online]. 2013 [cit. 2016-10-24].
Dostupné z: <http://www.people.com.cn/24hour/n/2013/0723/c25408-22285668.html>
- (Lü 2014c) LÜ, P.: „Riri yeye dou xiang jia“ “日日夜夜都想家”. *Renmin wang* [online]. 2014 [cit. 2017-02-18].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2014/0730/c1002-25365915.html>
- (Lü 2013b) LÜ, P.: Yindu zongli fang E mou quanmian hezuo 印度总理访俄谋全面合作. *Renmin wang* [online]. 2013 [cit. 2016-10-26].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2013/1022/c57507-23284349.html>
- (Malik 2011) MALIK, M.: Asia's Great Naval Rivalry. *The Wall Street Journal* [online]. 2011 [cit. 2016-10-11].
Dostupné z: <http://www.wsj.com/articles/SB10001424053111904537404576551934186873612>
- (Malik 2016) MALIK, M.: India's Response to the South China Sea Verdict. *The American Interest* [online]. 2016 [cit. 2016-10-11].
Dostupné z: <http://www.the-american-interest.com/2016/07/22/indias-to-response-the-south-china-sea-verdict/>
- (Michalek 2011) MICHALEK, T.: Zahraniční politika Číny v Africe. In: Fürst, R. a kol.: *Vzestup Indie a Číny: Přichází asijské století?*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011.
- (Miglani 2016) MIGLANI, S.: Exclusive: U.S. and India consider joint patrols in South China Sea - U.S. official. *Reuters* [online]. 2016 [cit. 2016-10-10].
Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-southchinasea-india-usa-idUSKCN0VJ0AA>

-
- (Mohan 2015) MOHAN, C. R.: Narendra Modi and the Ocean: Maritime power and responsibility. *The Indian Express* [online]. 2015 [cit. 2016-06-04].
Dostupné z: <http://indianexpress.com/article/opinion/columns/modi-and-the-ocean-maritime-power-and-responsibility/>
- (Neelakantanl 2016) NEELAKANTANL, S.: India and the NSG - What game was China really playing?. *The Times of India* [online]. 2016 [cit. 2017-03-12].
Dostupné z: <http://timesofindia.indiatimes.com/india/India-and-the-NSG-What-game-was-China-really-playing/articleshow/52936307.cms>
- (Ondris 2015) ONDRIS, P.: Geopolitické zblížovanie Číny a Indie ohrozuje spor o vytýčenie hranice. *Zahraničná politika*, Praha: Ústav mezinárodných vzťahů [online]. 2015 [cit. 2016-10-07].
Dostupné z: <http://zahranicnapolitika.dennikn.sk/geopoliticke-zblizovanie-ciny-a-indie-ohrozuje-spor-o-vytyceni-hranice/>
- (Panda 2013) PANDA, A.: India Caves to China on Border Dispute. *The Diplomat* [online]. 2013 [cit. 2016-10-07].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2013/10/india-caves-to-china-on-border-dispute/>
- (Panda 2014) PANDA, A.: New Delhi Will Recognize 'One China' When Beijing Recognizes 'One India'. *The Diplomat* [online]. 2014 [cit. 2017-03-18].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/09/new-delhi-will-recognize-one-china-when-beijing-recognizes-one-india/>
- (Panda 2016) PANDA, A.: Russia, India, China Address South China Sea in Trilateral Statement. *The Diplomat* [online]. 2016 [cit. 2016-10-10].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2016/04/russia-india-china-address-south-china-sea-in-trilateral-statement/>
- (BBC News 2014a) PANT, H. V.: Why border stand-offs between India and China are increasing. *BBC News* [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-india-29373304>
- (Pant 2014b) PANT, H. V.: Why Xi Jinping's visit to India is significant. *BBC News* [online]. 2009 [cit. 2016-05-06].

Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-india-29217667>

(Pasricha 2016) PASRICHA, A.: India Rejects Joint Naval Patrols with US in South China Sea. *The Voice of America* [online]. 2016 [cit. 2016-10-10].

Dostupné z: <http://www.voanews.com/a/india-rejects-joint-naval-patrols-with-us-in-south-china-sea/3231567.html>

(Perlez 2012) PERLEZ, J.: Dispute Flares Over Energy in South China Sea. *New York Times* [online]. 2012 [cit. 2016-10-10].

Dostupné z: http://www.nytimes.com/2012/12/05/world/asia/china-vietnam-and-india-fight-over-energy-exploration-in-south-china-sea.html?_r=0

(Pokharna 2009) POKHARNA, G.: The Tibet Factor and India-China Relations. *The Indian Journal of Political Science* [online]. 2009, s. 611-626 [cit. 2017-02-08].

Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/42743919>

(Security Outlines, 2016) *Přehled světového dění z uplynulého týdne (06/2016)*. [online]. 2016 [cit. 2017-02-16].

Dostupné z: <http://www.securityoutlines.cz/prehled-svetoveho-deni-z-uplynuleho-tydne-062016/>

(Putz 2016) PUTZ, C.: What's Happening at the 2016 SCO Summit in Uzbekistan? Depends On Who You Ask. *The Diplomat* [online]. 2016 [cit. 2017-03-10].

Dostupné z: <http://thediplomat.com/2016/06/whats-happening-at-the-2016-sco-summit-in-uzbekistan-depends-on-who-you-ask/>

(The Economic Times 2016) President Pranab Mukherjee lists eight steps to resolve issues between India, China. *The Economic Times* [online]. 2016 [cit. 2016-06-08].

Dostupné z: <http://economictime.indiatime.com/news/politics-and-nation/president-pranab-mukherjee-lists-eight-steps-to-resolve-issues-between-india-china/articleshow/52447211.cms>

(Rezková 2011) REZKOVÁ, A.: Ekonomické výzvy pro Čínu a Indii z dlouhodobé perspektivy. In: Fürst, R. a kol.: *Vzestup Indie a Číny: Přichází asijské století?*, Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011.

(Roche 2016) ROCHE, E. V.: Why is Masood Azhar so important to China? *Live Mint* [online]. 2016 [cit. 2017-03-17].

-
- Dostupné z: <http://www.livemint.com/Politics/h074H8BmzsTgo2Jh1eE3xK/At-UN-China-twice-blocked-Indias-bid-to-ban-JeM-chief-Maso.html>
- (Roy 2016) ROY, S.: China again blocks India bid to ban JeM chief Masood Azhar. *The Indian Express* [online]. 2016 [cit. 2017-03-17].
Dostupné z: <http://indianexpress.com/article/india/india-news-india/china-again-blocks-india-bid-to-ban-jem-chief-masood-azhar-3060702/>
- (Sali, 1998) SALI, M. L.: *India-China Border Dispute - A Case Study of the Eastern Sector*. A.P.H. Publishing Corporation, 1998.
- (Scott, 2013) SCOTT, D.: *India's Aspirations and Strategy for the Indian Ocean – Securing the Waves?* *Journal of Strategic Studies*, 2013.
- (Shubhajit 2016) SHUBHAJIT, R.: No entry in NSG: India blames one country (China), others said no too. *The Indian Express* [online]. 2016 [cit. 2017-03-10].
Dostupné z: <http://indianexpress.com/article/india/india-news-india/no-entry-in-nsg-india-blames-one-country-china-others-said-no-too-2874377/>
- (Sikri 2011) SIKRI, J.: The Tibet Factor in India-China Relations. *Journal of International Affairs* [online]. 2011, s. 55-71 [cit. 2017-02-14].
Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/24385534?seq=1#page_scan_tab_contents
- (Smith 2017) AMITH, J. M.: Where Is India on the One China Policy? *The Diplomat* [online]. 2017 [cit. 2017-03-18].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2017/03/where-is-india-on-the-one-china-policy/>
- (Song 2015) SONG, Z.: Xunqiu hezuo, Yindu zongli bianfang zhongya wu guo 寻求合作, 印度总理遍访中亚五国. *Xinhua wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].
Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/world/2015-07/07/c_1134387659.htm
- (Song 2016) SONG, Z.: Yindu „Zhongguo luyou nian“ qidai geng hao chengjidan 印度“中国旅游年”期待更好成绩单. *Renmin wang* [online]. 2016 [cit. 2017-03-09].
Dostupné z: http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2016-01/15/nw.D110000renmrb_20160115_1-21.htm

-
- (Sovadina 2013) SOVADINA, J.: Indo-čínský hraniční konflikt v roce 1962. *Moderní dějiny.cz*, 2013.
- (Tiezzi 2014a) TIEZZI, S.: The Maritime Silk Road Vs. The String of Pearls. *The Diplomat* [online]. 2014 [cit. 2016-06-02].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/02/the-maritime-silk-road-vs-the-string-of-pearls/>
- (Tiezzi 2014b) TIEZZI, S.: China Embraces Narendra Modi. *The Diplomat* [online]. 2014 [cit. 2017-02-17].
Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/05/why-china-embraces-narendra-modi/>
- (Topychkanov 2016) TOPYCHKANOV, P.: What is Russia's Plan with India? *Newsweek* [online]. 2016 [cit. 2016-10-26].
Dostupné z: <http://europe.newsweek.com/india-russia-vladimir-putin-pranab-mukherjee-global-politics-go-summit-brics-511339?rm=eu>
- (Trávníková 2015) TRÁVNÍKOVÁ, M.: Den Indie. *Indicko-česká smíšená obchodní komora*, 2015.
- (Turcsányi 2016) TURSÁNYI, R. Q.: Čína prehrala súd, ale nie Juhočínske more. *Denník N* [online]. 2016 [cit. 2016-10-11].
Dostupné z: <https://dennikn.sk/513729/cina-prehrala-sud-ale-nie-juhocinske-more/>
- (Upadhayaya 2014) UPADHAYAYA, V.: Behind the Scenes of Xi Jinping's Visit to India. *The Epoch Times* [online]. 2014 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <http://www.theepochtimes.com/n3/978519-behind-the-scenes-of-xi-jinpings-visit-to-india/>
- (Wu 2015) WU, J.: „One Belt and One Road“, Far-reaching Initiative. *China-US Focus* [online]. 2015 [cit. 2016-03-11].
Dostupné z: <http://www.chinausfocus.com/finance-economy/one-belt-and-one-road-far-reaching-initiative/>
- (Xinhua wang 2016) Xi Jinping huijian Yindu zongli Modi 习近平会见印度总理莫迪. *Xinhua wang* [online]. 2016 [cit. 2017-03-10].
Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/politics/2016-06/23/c_1119101905.htm

-
- (Journal Cheng Pou 2013) Xi Jinping hui Yindu zongli Xinge: Shijie xuyao Zhongyin gongtong fazhan 习近平印度理辛格：世界需要中印共同展. *Journal Cheng Pou* [online]. 2013 [cit. 2016-10-24].
Dostupné z: <http://www.chengpou.com.mo/news/2013/3/29/35657.html>
- (Xu 2014) XU, W.: Ba zongli jiang chuxi Yindu zongli jiuzhi yishi 巴总理将出席印度总理就职仪式. *China Daily* [online]. 2014 [cit. 2017-02-16].
Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/micro-reading/dzh/2014-05-26/content_11742106.html
- (Renmin wang 2013b) Yinmei yin waijiaoguan shijian chunqiangshejian 印美因外交官事件唇枪舌剑. *Renmin wang* [online]. 2013 [cit. 2016-10-25].
Dostupné z: http://paper.people.com.cn/rmrb///html/2013-12/20/nw.D110000renmrb_20131220_1-21.htm
- (Renmin wang 2014) „Yinzhong youhao jiaoliu nian“ zai Yindu shoudu zhengshi qidong “印中友好交流年”在印度首都正式启动. *Renmin wang* [online]. 2014 [cit. 2017-02-16].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2014/0212/c157278-24329842.html>
- (Renmin wang 2015a) Waijiabu fayanren jiu Yindu zongli tu fang Bajisitan da jizhe wen 外交部发言人就印度总理突访巴基斯坦答记者问. *Renmin wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n1/2015/1226/c157278-27980001.html>
- (BBC News 2013) What does Xi Jinping's China Dream mean? *BBC News* [online]. 2013 [cit. 2017-02-02].
Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-22726375>
- (Renmin wang 2015b) Wo waijiaobu xiang Yinfang tichu yanzheng jiaoshe 我外交部向印方提出严正交涉. *Renmin wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2015/0222/c1002-26586808.html>
- (Xingchun 2016) XINGCHUN., L.: China no barrier to India's NSG membership. *Global Times* [online]. 2016 [cit. 2017-04-16].
Dostupné z: <http://www.globaltimes.cn/content/989513.shtml>

-
- (Xun 2015) XUN, Y.: Yindu zongli Modi tu fang Bajisitan 印度总理莫迪突访巴基斯坦. *Renmin wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n1/2015/1226/c1002-27978688.html>
- (Yang, Sun, Qing, Liu, Wang 2013) YANG, L.; SUN, W.; QING, M.; LIU, Z.; WANG, H.: Zhongyinli ya bianjie duizhi weiji 中印力压边界对峙危机. *Xinhua wang* [online]. 2013 [cit. 2017-02-18].
Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/world/2013-05/04/c_124662646.htm
- (Renmin wang 2015c) Yindu zongli Modi kaishi xuanfengshi fang zhongya wu guo 印度总理莫迪开始旋风式遍访中亚五国. *Renming wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].
Dostupné z: <http://world.people.com.cn/n/2015/0706/c157278-27258146.html>
- (Zhonghua wang 2014) Yinmei: Modi budebu qufu yu Zhongguo de diyuan zhengzhi diwei 印媒: 莫迪不得不屈服于中国的地缘政治地位. *Zhonghua wang* [online]. 2014 [cit. 2017-02-17].
Dostupné z: <http://military.china.com/important/11132797/20140529/18530677.html>
- (Renmin wang 2015d) Zhonghua renmin gongheguo he Yindu gongheguo lianhe shengming 中华人民共和国和印度共和国联合声明. *Renmin wang* [online]. 2015 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: <http://politics.people.com.cn/n/2015/0516/c1001-27009349.html>
- (Zhu 2011) ZHU, Z.: China-India Relations in the 21st Century: A Critical Inquiry. *Indian Journal of Asian Affairs* [online]. 2011 [cit. 2017-02-15].
Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/41950508?seq=7#page_scan_tab_contents